

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
PROVINCIAAL AFVALSTOFFENPLAN LIMBURG
(PAP-II)

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het
milieu-effectrapport provinciaal afvalstoffenplan Limburg
/ Commissie voor de Milieu-effectrapportage. - Utrecht :
Commissie voor de Milieu-effectrapportage

ISBN 90-71887-97-9

SISO 614.62 UDC [504.064.2:628.4.02](492.94)

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Limburg / afvalstoffen ;
Limburg.

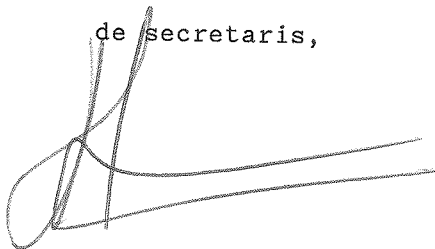
ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD VAN HET
MILIEU-EFFECTRAPPORT TEN BEHOEVE VAN HET TWEDE
PROVINCIALE AFVALSTOFFEN PLAN LIMBURG (PAP-II)

Advies op grond van artikel 41 n, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de besluitvorming over het tweede provinciale plan voor de verwijdering van huishoudelijk afval, ziekenhuisafval, verbrandingsresten, groenafval, overschot dierlijke mest, zuiveringsslib, bodemsaneringsspecie, baggerspecie en kolkenvuil, autowrakken, bouw- en sloopafval, klein chemisch afval en bedrijfsafvalstoffen.

Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Limburg door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

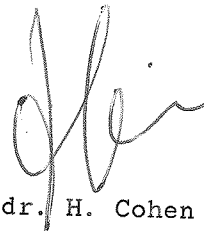
de werkgroep m.e.r. PAP-II Limburg,

de secretaris,

drs. H. Huisman

de voorzitter,

dr. H. Cohen

Utrecht, 26 augustus 1988

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.</u>
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES	3
3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	7
4. DOEL EN PROBLEEMSTELLING	8
4.1 Algemeen	8
4.2 Doel	8
4.3 Probleemstelling	9
5. BESCHRIJVING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKER- WIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN DAARVAN	14
5.1 Algemeen	14
5.2 Beleidsalternatieven	15
5.3 De voorgenomen activiteit	17
5.4 Alternatieven voor de inrichting van stortlocaties	21
5.5 Meest milieu-vriendelijke alternatief	21
5.6 Nulalternatief	22
6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN	23
7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU	25
8. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	27
8.1 Algemeen	27
8.2 Prioriteiten en mate van detail	27
8.3 Bodem, grondwater en oppervlaktewater	28
8.4 Lucht	29
8.5 Ecosystemen: flora en fauna	29
8.6 Landschap en bodemgebruik	30
8.7 Zwerfvuil	30
8.8 Geluidhinder	30
8.9 Volksgezondheid en veiligheid	30
8.10 Indirecte, secundaire en cumulatieve gevolgen	31
9. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	32
10. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	34
11. SAMENVATTING VAN HET MER	34

BIJLAGEN

1. Openbare bekendmaking van Gedeputeerde Staten van Limburg omtrent milieu-effectrapportage voor het op te stellen provinciale afvalstoffenplan (PAP II) in Staatscourant nr. 121 van 27 juni 1988
2. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van 14 juni 1988 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage met verzoek om advies voor de richtlijnen voor het milieu-effectrapport
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage
4. Lijst van inspraakreacties
5. Benodigde informatie voor de inrichting/uitbreiding van stortplaatsen ingeval om ontheffing van de m.e.r.-plicht voor de vergunningverlening wordt verzocht.

1. INLEIDING

Provinciale Staten van Limburg dienen op grond van de Afvalstoffenwet¹ plannen vast te stellen voor de verwijdering van een aantal in de provincie vrijkomende afvalstoffen waaronder huishoudelijk afval; ziekenhuisafval; zuiveringsslib; autowrakken; bouw- en sloopafval, klein chemisch afval en bedrijfsafvalstoffen. Deze plannen moeten binnen een periode van vijf jaar na vaststelling worden herzien². Vanwege het nagestreefde integrale karakter van het provinciale plan zullen, naast de volgens de wet verplichte afval-categorieën, ook de volgende aandachtstromen bij de besluitvorming over het PAP-2 worden betrokken: bodemsaneringsspecie; baggerspecie en kolkenvuil; verbrandingsresten; groenafval; overschot dierlijke mest en proces-afvalstoffen.

In maart 1982 hebben de Provinciale Staten voor de eerste maal een Provinciaal Afvalstoffenplan vastgesteld (PAP-1). Dit plan had betrekking op huishoudelijke afvalstoffen, grof huisvuil, bedrijfsafval en bouw- en sloopafval. Op 17 februari 1987 is het Voorontwerp Afvalstoffenplan 1987-1992 (PAP-2) door provinciale Staten vastgesteld, terwijl in mei 1988 een Voortgangsrapportage Uitwerking PAP-2 verscheen. Op 27 juni 1988 (zie bijlage 1) is de besluitvormingsprocedure voor de herziening van het eerste plan formeel van start gegaan. De regels met betrekking tot milieu-effectrapportage (m.e.r.) zoals die zijn neergelegd in de wet van 23 april 1986 tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) zullen op deze besluitvorming worden toegepast. Per brief van 14 juni 1988 verzocht Gedeputeerde Staten (bijlage 2) de Commissie voor de m.e.r. om overeenkomstig de bepalingen van de Wabm te adviseren over de richtlijnen met betrekking tot de inhoud van het door de provincie op te stellen milieu-effectrapport (MER).

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd. De Commissie vergaderde op 20 juli, 10 en 24 augustus 1988. In de laatste vergadering werd de tekst van dit advies vastgesteld. Op 1 juli bracht de Commissie tevens een werkbezoek aan de potentiële stortlocatie, de groeve Juliana Landgraaf, en aan de stortplaats in Linne/Montfort. Op 18 augustus wisselde de Commissie

-
1. Artikel 4 (huishoudelijke afvalstoffen), art.17 (grof huisafval en bedrijfsafvalstoffen), art. 21 (autowrakken) en art. 26 [bij a.m.v.b. aangewezen andere categorieën van afval, te weten: bouw- en sloopafval (Besluit van 7-1-'80), ziekenhuisafval (Besluit van 5-1-'82) en zuiveringsslib (Besluit van 24-10-'85)].
 2. Artikel 14 van de Afvalstoffenwet biedt de mogelijkheid tot vrijstelling van de verplichting een plan te herzien binnen vijf jaar nadat het is vastgesteld. Deze vrijstelling kan voor maximaal vijf jaar worden verleend.

van gedachten met de Gedeputeerde voor milieuzaken van de provincie Limburg en ambtelijke vertegenwoordigers over een tussentijds concept-advies van de Commissie.

Het doel van het onderhavige advies is aan te geven welke milieu-aspecten de aandacht verdienen bij het opstellen van het provinciale beleid ten aanzien van de afvalverwijdering in Limburg. Daarmee wordt tevens de gewenste inhoud van het op te stellen MER bij het PAP-2 afgebakend.

In de opstelling van haar advies heeft de Commissie alle (in totaal 15) via de provincie ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen die schriftelijk werden uitgebracht, in beschouwing genomen. Voor zover deze reacties (zie bijlage 4) betrekking hebben op milieu-aspecten van het voornemen, werden zij in het advies verwerkt. Waar zulks het geval is, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie verwezen.

In bijlage 5 is aangegeven welke informatie in het MER dient te staan over de specifieke stortlocaties voor het geval een verzoek tot ontheffing van de m.e.r.-plicht voor de vergunningverlening voor deze inrichtingen wordt overwogen.

Ten behoeve van dit advies heeft de Commissie verder de beschikking gekregen over de volgende documenten:

- het eerste Provinciale Afvalstoffenplan 1982-1987, vastgesteld op 17 maart 1982
- de startnotitie MER voor het provinciaal Afvalstoffenplan II van mei 1988
- Voorontwerp Afvalstoffenplan 1987-1992 (PAP-2) van 17 februari 1987
- Voortgangsrapportage Uitwerking PAP-2 van mei 1988 + bijlagen
- Schaalgrootte-onderzoek ten behoeve van de afvalverwerking in Limburg, (2e druk) Grontmij nv, augustus 1988
- Voorlopige selectie van stortlocaties die worden betrokken bij de m.e.r. voor het PAP-2 Limburg, G.S. Limburg, juni 1988

Het onderhavige advies is samengesteld in volgorde van de onderwerpen welke een MER tenminste moet bevatten op grond van artikel 41 j van de Wabm. Bij het begin van hoofdstukken 4 tot en met 11 van het onderhavige advies wordt de tekst van de bijbehorende passage in dit wetsartikel aangehaald. Hoofdstuk 2 van het advies bevat een samenvatting van de belangrijkste aandachtspunten in dit advies gedeeltelijk in de vorm van beknopt geformuleerde vragen waarop het MER ten behoeve van de besluitvorming antwoord zal moeten geven. Hoofdstuk 3 geeft aanbevelingen voor de vorm en presentatie van het MER.

2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES

Provinciale Staten van Limburg hebben het voornemen bekend gemaakt voor de planperiode 1989-1994³ een Afvalstoffenplan op te stellen voor de verwijdering van een aantal in de provincie vrijkomende afvalstoffen waaronder huishoudelijk afval, grof huisvuil, met deze stoffen te verwerken bedrijfsafval en bouw- en sloopafval. Vanwege het beoogde integrale karakter zullen bij de besluitvorming over het PAP-2 tevens worden betrokken: bodemsaneringspecie; baggerspecie en kolkenvuil; verbrandingsresten; groenafval; overschot dierlijke mest en proces-afvalstoffen. De regels met betrekking tot milieu-effectrapportage (m.e.r.) zullen op de besluitvorming over het Afvalstoffenplan worden toegepast.

Het doel van het onderhavige advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage is de milieu-aspecten van het voorgenomen provinciale beleid ten aanzien van de afvalstoffenverwijdering af te bakenen en de gewenste inhoud van het door de provincie op te stellen milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Het advies van de Commissie is opgezet in volgorde van de onderwerpen welke een MER tenminste moet bevatten volgens de systematiek van artikel 41 j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne waarin de m.e.r.-regeling is opgenomen.

De belangrijkste aandachtspunten van dit advies zijn hieronder samengevat in de vorm van vragen en punten waarop het MER ten behoeve van de besluitvorming antwoord zal moeten geven.

Vorm en presentatie van het MER (hoofdstuk 3)

- Het MER kan worden opgesteld als afzonderlijk document of als onderdeel van het Afvalstoffenplan. In het laatste geval dient de herkenbaarheid van het MER-gedeelte te worden gewaarborgd.
- De inhoud van het MER zal zo objectief mogelijk moeten zijn en moeten worden gericht op de bij betrokkenen levende vragen.

Doel en probleemstelling (hoofdstuk 4)

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming omtrent het PAP-2 voor zover dit plan betrekking heeft op de methodes van definitieve verwijdering van afvalstoffen, de daarvoor te creëren voorzieningen en zo mo-

³ De tweede planperiode van het Provinciaal Afvalstoffenplan (PAP II) loopt van 1987-1992. De provincie is voornemens de planperiode voor PAP II te verschuiven naar 1989-1994. Het is de Commissie niet bekend of al een verzoek tot verlenging van PAP I is gedaan en of deze verlenging is verleend.

gelijk de locaties van die voorzieningen (inrichtingen)⁴; het dient om de milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan begrijpelijk te maken voor alle betrokken partijen.

- Gelet op de eisen die in Hoofdstuk 2 paragraaf 2 van de Afvalstoffenwet worden gesteld aan een Afvalstoffenplan, zal dat plan en het daarbij horende MER aan moeten geven welk beleid zal worden vastgesteld over de methoden van inzameling, transport en verwerking van het afval, de daarvoor benodigde voorzieningen en eventuele locaties. Daarbij is het nodig dat duidelijk wordt gemaakt in welke gevallen het plan rechtstreeks van toepassing kan zijn en in welke gevallen nadere uitwerking door middel van besluiten van provincie, gemeente(n) of samenwerkingsgebied(en) nodig is.
- Het MER moet uitsluitend geven over de vraag of de voorgenomen verwijderingsmethoden regionaal of bovenregionaal zullen worden aangepakt. Daarbij zal duidelijkheid moeten worden verschaft over de eventuele in- en uitvoer van afvalstoffen van respectievelijk naar Gelderland, Noord-Brabant en over de grens.
- Met het oog op het voortschrijdende karakter van het Afvalstoffenplan is het wenselijk dat het plan niet alleen het beleid vastlegt voor de komende planperiode, maar daarnaast ook een visie geeft op de afvalverwijdering op middellange en lange termijn (3e en 4e planperiode). Ook in het MER zal aandacht aan de afvalverwerking op langere termijn moeten worden geschonken.
- Het MER zal de categorieën afval moeten afbakenen die worden behandeld; welke selectie-criteria zijn hierbij gehanteerd?
- Het MER moet aangeven hoe groot naar verwachting in de tweede planperiode de jaarlijkse hoeveelheden en de samenstelling van de verschillende categorieën afvalstoffen zullen zijn, die geproduceerd en vervolgens verwijderd dienen te worden. De aannames en de te verwachten ontwikkelingen op de middellange en lange termijn moeten eveneens worden beschreven.
- In het MER zal aandacht moeten worden besteed aan intensivering van de handhaving. Bij de evaluatie van het MER zullen de resultaten van een stringenter handhavingsbeleid moeten worden bekeken.
- Het MER zal een korte evaluatie moeten bevatten van het eerste plan. Bij dit onderwerp behoort een overzicht van de huidige voorzieningen en installaties in de provincie, die in gebruik zijn voor de verwijdering van de betrokken afvalstoffen, en een beschrijving van de samenwerkingsgebieden.

4 Besluit van 20 mei 1987, houdende de uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Besluit milieu-effectrapportage): Toelichting op de bijlage. Staatsblad 1987, 278.

Het beleid en de alternatieven (hoofdstuk 5)

- Welke beleidsalternatieven komen in aanmerking voor beschouwing bij de vaststelling van het provinciale Afvalstoffenbeleid?
- Welk gewicht wordt hierbij toegekend aan welke methoden voor de diverse elementen van het afvalverwijderingsproces? Welke voorzieningen en eventuele locaties worden daarvoor aangeduid?
- Welke van deze alternatieven heeft de voorkeur van de initiatiefnemer en waarom?
- Hoe is het meest milieu-vriendelijk alternatief tot stand gekomen? Hoe verhoudt dit meest milieu-vriendelijke alternatief zich tot het alternatief dat de voorkeur heeft van de initiatiefnemer?
- Het nulalternatief betreft de situatie waarbij het huidige beleid wordt voortgezet. De huidige situatie met autonome ontwikkeling moet worden beschouwd als een referentiekader voor de milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit en de overige in beschouwing te nemen beleidsalternatieven?

Besluitvorming (hoofdstuk 6)

- Hoe zal de besluitvorming over het vast te stellen provinciale Afvalstoffenplan verlopen en welke procedure en tijdplan worden daarbij gevolgd?
- Welke reeds genomen besluiten, beleidsvoornemens of beleidsuitspraken stellen randvoorwaarden of beperkingen aan de besluitvorming? Welke rol spelen de Provinciale Afvalstoffenplannen, bestaande beleidsvoornemens en initiatieven van samenwerkingsgebieden in Gelderland en Noord-Brabant, alsmede, gezien de bijzondere geografische ligging van de provincie, initiatieven over de rijksgrens hierbij?
- Welke andere besluiten (en door welke instanties) zullen nog moeten worden genomen om het provinciale Afvalstoffenbeleid tot uitvoering te kunnen brengen? Spelen hierbij eventuele uitwerkingsplannen door de samenwerkingsgebieden of gemeenten mee?

Het bestaande milieu en de ontwikkeling daarvan (hoofdstuk 7)

- De omvang van het studiegebied in dit beleidsplan varieert per milieu-aspect. Het studiegebied omvat die gebieden waar meetbare of bespeurbare milieu-veranderingen kunnen worden verwacht bij uitvoering van het voorgenomen beleid of de alternatieven daarvan.
- De bestaande toestand van het milieu dient te worden beschreven voor de locaties van die afvalinrichtingen die tijdens de tweede planperiode nog steeds zullen worden gebruikt, gesloten of nieuw in gebruik zullen worden genomen.
- Met betrekking tot die locaties verdienen bij dit onderdeel van het MER de volgende milieu-aspecten de aandacht:
abiotische aspecten (bodemopbouw, hydrologie, geomorfologie, bodemkwaliteit en -samenstelling, luchtkwaliteit, omgevingsgeluidniveau's), biotische aspecten (levensgemeenschappen/ecotopen), visueel-ruimtelijke en cultuurhistorische kenmerken en verder volksgezondheid en veiligheid.

Gevolgen voor het milieu (hoofdstuk 8)

- Met het oog op het beleidsplanniveau van de betrokken besluitvorming, is het belangrijk dat het MER - voor het strategisch deel van het plan - beschrijft welke milieu-compartimenten bij welk alternatief de meeste belasting zullen ondervinden. Per beleidsalternatief kan dit gebeuren door de aard en globale omvang van de emissies naar de verschillende milieu-compartimenten aan te geven.
- Daarnaast zal voor het operationeel deel van het plan in het MER een beschrijving van de milieu-effecten van de inrichtingen (afhankelijk van de gekozen voorzieningen) aan de orde dienen te komen als in het Afvalstoffenplan over die voorzieningen van de inrichtingen concrete beslissingen worden genomen.
- Welke voorspellingsmethoden en -modellen zijn gebruikt?
- In de paragrafen 8.3 tot en met 8.11 van het advies wordt, voornamelijk in de vorm van vragen, ingegaan op de te verwachten gevolgen per milieu-aspect zoals hierboven genoemd onder het bestaande milieu (hoofdstuk 7). Tevens zijn vragen opgenomen over indirecte, secundaire en cumulatieve gevolgen van uitvoering van het voorgenomen beleid en eventuele vervolgv activiteiten.

Vergelijking van de alternatieven (hoofdstuk 9)

- Hoe worden de gevolgen voor het milieu van de verschillende alternatieven beoordeeld en hoe worden deze in onderlinge vergelijking per milieu-aspect gewaardeerd?

Leemten in kennis en informatie (hoofdstuk 10)

- Welke leemten in kennis en informatie bestaan er nog? Welke onzekerheden zijn er ten aanzien van de gebruikte gegevens, de gebruikte voorspellingsmethoden en de te verwachten milieu-gevolgen?
- Wat is het belang van deze leemten in kennis voor de besluitvorming?
- Zullen er voorbereidingen worden getroffen om de werkelijk optredende gevolgen voor het milieu van de afvalverwijdering in de tweede planperiode te kunnen meten en evalueren? Dit met het oog op de mogelijkheid tot bijstelling van het beleid tijdens de tweede en volgende planperiodes.

Samenvatting van het MER (hoofdstuk 11)

- Is de samenvatting van het MER goed afgestemd op de inhoud van het MER of het MER-gedeelte van het Afvalstoffenplan?
- Bevat de samenvatting een beschouwing van die milieu-aandachtspunten die centraal stonden tijdens de periode van inspraak en advisering ten behoeve van de richtlijnen voor het op te stellen MER?

3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER kan worden opgesteld als een op zich zelf staand document. Het kan ook worden gepresenteerd als onderdeel van het ontwerp PAP-2. In het laatste geval zal het MER daarin dan afzonderlijk herkenbaar moeten zijn. Dit kan o.a. worden gerealiseerd door bij de opzet van een geïntegreerd document rekening te houden met die onderwerpen die een MER tenminste moet bevatten volgens de systematiek van artikel 41 j van de Wabm.

Voor de presentatie van het MER wordt gewezen op de volgende aandachtspunten:

- In het MER moeten keuze-elementen, die bepalend zijn geweest bij de opstelling naar voren worden gebracht.
- Het MER moet voorzien zijn van een samenvatting, die goed is afgestemd op de inhoud van het MER of van het MER-gedeelte van het ontwerp-PAP-2.
- Onderbouwende informatie kan in bijlagen behorende tot het MER worden opgenomen. Daartoe moeten ook behoren een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst.

4. DOEL EN PROBLEEMSTELLING

Artikel 41 j, lid 1 onder a van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "Men beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

4.1 Algemeen

Alvorens het doel van de voorgenomen activiteit, alsmede de probleemstelling waaruit dit doel moet worden afgeleid, goed te kunnen omschrijven, dient duidelijk te zijn wat onder de voorgenomen activiteit wordt verstaan. In principe behelst de voorgenomen activiteit het vaststellen van een plan inzake verwijdering van diverse categorieën afvalstoffen. Deze activiteit kan worden uitgewerkt in een aantal te nemen beleidsbeslissingen betreffende ondermeer de methodes van definitieve verwijdering van afvalstoffen, de daarvoor te creëren voorzieningen en de locaties van die voorzieningen (zie ook hoofdstuk 5)⁵. Bij het formuleren van de probleemstelling en het doel van de voorgenomen activiteit zal nadrukkelijk rekening moeten worden gehouden met deze verschillende beslispunten en de in dat verband aanwezige opties.

4.2 Doel

Het doel van de voorgenomen activiteit zal moeten worden afgeleid uit de probleemstelling.

Het doel kan in algemene zin worden geformuleerd als het vaststellen van een plan op basis waarvan (op termijn) een afvalverwijderingssituatie kan worden gerealiseerd waarin zoveel mogelijk wordt voldaan aan de geformuleerde beleidsdoelstellingen inzake afvalverwijdering, nationaal geldende milieu-normen, streefwaarden enz.

In het MER dienen de hoofddoelstellingen, de daarvan afgeleide nevendoelestellingen en overige beoordelingscriteria duidelijk te worden beschreven.

Op basis van de startnotitie (blz. 14) constateert de Commissie dat de provincie een viertal doelstellingen heeft vastgesteld:

- beperken van het ontstaan van afval (ontwikkelen van een brongericht beleid ten aanzien van stoffen, doelgroepen en producten);
- bevorderen van hergebruik (prioriteitstelling ten aanzien van gescheiden inzameling aan de bron en beïnvloeding hergebruik middels vergunningvoorschriften);

5 Besluit van 20 mei 1987, houdende de uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Besluit milieu-effectrapportage): Toelichting op de bijlage. Staatsblad 1987, 278.

- het doelmatig verwerken en verwijderen (voorkomen diffuse verspreiding; toepassing IBC-criteria bij stortinrichtingen, verwerking afvalstoffen en benutting reststoffen);
- een doelmatige inzameling (aparte inzamelstructuur probleemstoffen, separate inzamelstructuur voor afvalstoffen met hergebruik-potentie).

4.3 Probleemstelling

Het MER zal een heldere probleemstelling dienen te bevatten. De Commissie verwacht dat daarin onder meer rekening zal worden gehouden met de volgende punten:

- Het is bij een m.e.r. op planniveau moeilijk om een goed zicht te krijgen op de concrete activiteiten die een gevolg zullen of kunnen zijn van de vaststelling van het plan. Dit geldt des te sterker, indien het plan zelf onduidelijkheid laat bestaan over het karakter van de erin genomen beslissingen. Voor een zo goed mogelijke karakterisering is een heldere omschrijving van de verschillende beslissingen nodig. Het MER zou daarbij een onderscheid kunnen maken tussen beslissingen in het plan die:
 - 1- rechtstreeks leiden tot bepaalde noodzakelijke of verplichte activiteiten van de provincie of van anderen;
 - 2- randvoorwaarden opleggen aan door anderen te ondernemen activiteiten, waarbij vastgelegd is hoe die anderen moeten handelen;
 - 3- randvoorwaarden opleggen aan door anderen te ondernemen activiteiten, waarbij in meer of mindere mate ruimte wordt gelaten aan die anderen in hun handelen;
 - 4- de provincie of anderen een bepaalde inspanningsverplichting opleggen (bijvoorbeeld ten aanzien van voorlichting).
- In verband met de na het PAP-2 komende besluiten ter uitvoering van dat plan, is het van belang dat het MER aangeeft welke beleidsbeslissingen definitief in het PAP-2 zullen worden vastgesteld en welke latere besluiten door wie moeten worden genomen en wat de ruimte is die overblijft voor die latere besluiten ter invulling van het beleid.
- Het MER moet een visie bevatten op de juridische hiërarchie van de beslissingen in het PAP zelf en de besluiten van provincie, gemeenten en samenwerkingsgebieden. Het betreft besluiten die ten dele eveneens m.e.r.-plichtig kunnen zijn. Het MER zal moeten aangeven tot welke instanties en groepen van personen de beslissingen van het PAP-2 en de latere besluiten zich zullen richten: de provincie zelf, de samenwerkingsgebieden, de gemeenten, particuliere (afval)bedrijven of burgers. Bovendien moet worden aangegeven, welke de bevoegdheden van de Provincie zijn

6 Deze typen beslissingen in het plan zijn gerangschikt in afnemende mate van bindendheid.

en wat de mate van bindendheid voor de diverse betrokkenen is. Bijvoorbeeld ten aanzien van de tarieven, of ten aanzien van de voorschriften over inzamelings- of verwerkingsmethoden of ten aanzien van handhaving.

- In het MER moet worden aangegeven welke bevoegdheden bij de provincie respectievelijk de gemeenten of samenwerkingsgebieden liggen. Zijn uit de vorige planperiode lessen te trekken over de hantering van die bevoegdheden?
- Het MER moet uitsluitend geven over de vraag of de voorgenomen inzamelings- en verwerkingsmethoden regionaal of bovenregionaal zullen worden aangepakt. Daarbij zal duidelijkheid moeten worden verschaft over de eventuele uitvoer van afvalstoffen naar de op te richten procesmatige afvalbewerking- en afvalverwerkingsinrichting van de STAZOB in de omgeving van Eindhoven en/of naar de uit te breiden procesmatige afvalbewerking- en afvalverwerkingsinrichting in Beuningen (Gld).
- Het MER zal na de vaststelling van beleidskeuzen moeten aangeven of de benodigde voorzieningen en locaties voor verwijdering op provinciaal dan wel op regionaal niveau liggen .

De Commissie is verder van mening dat bij de behandeling van de probleemstelling in het MER aandacht dient te worden besteed aan de volgende onderwerpen.

De planperiode voor het PAP-2

De Afvalstoffenwet geeft aan dat afvalstoffenplannen binnen een periode van vijf jaar na vaststelling dienen te worden herzien. Dit bepaalt de planperiode van het PAP-2 (zie noot 3 op blz. 3). Met het oog op het voortschrijdend karakter van het PAP-2 en op de knelpunten met betrekking tot de stortcapaciteit in Noord- en in mindere mate Midden-Limburg, is het nodig dat het PAP-2 na de planperiode globaal uitzicht biedt op de wenselijke ontwikkelingen voor de middellange termijn (de derde planperiode van 5 jaar) en de lange termijn (de vierde planperiode van 5 jaar). Van de zijde van de Provincie is op 15 augustus jl. het "Schaalgroote-onderzoek ten behoeve van de afvalverwerking in Limburg (2e druk, Grontmij, augustus 1988)" ontvangen. In dit onderzoek is een optimaal model voor de toekomstige afvalverwijdering van Limburg ontwikkeld. De provincie is blijkens mededelingen, gedaan tijdens het werkbezoek van 18 augustus jl., voornemens de resultaten van dit onderzoek te betrekken bij het opstellen van het PAP-2. Voorts zal het PAP-2, meer dan eerst het geval was, een "strategisch" plan worden voor de middellange en lange termijn. Derhalve zal ook in het MER hier aandacht aan dienen te worden geschonken.

Afbakening categorieën afval

In de startnotitie is vermeld dat het PAP-2 betrekking zal hebben op de verwijdering van huishoudelijk afval, grof huisvuil, met deze stoffen te

verwerken bedrijfsafval en bouw- en sloopafval, ziekenhuisafval; zuiveringsslib; autowrakken; klein chemisch afval, bodemsaneringsspecie; baggerspecie en kolkenvuil; verbrandingsresten; groenafval; overschot dierlijke mest en proces-afvalstoffen. In de startnotitie heeft een selectie plaatsgevonden ten aanzien van aandachtsstromen die in het MER zullen worden behandeld. Deze selectie zal goed dienen te worden beschreven.

Ten aanzien van de bedrijfsafvalstoffen en procesafvalstoffen dient het MER duidelijk te stellen welke afvalstoffen hiermee worden bedoeld. Volgt de afbakening van deze categorie afvalstoffen de beschrijving volgens het Nederlands Normalisatie Instituut?

Daarnaast zal de relatie tot chemische afvalstoffen moeten worden aangegeven, al was het alleen maar omdat die ook kunnen voorkomen in de in het plan te behandelen afvalstoffen.

De omvang van de afvalstromen

Het MER moet aangeven, hoe groot naar verwachting in de gestelde planperiode de totale jaarlijkse hoeveelheid (in gewicht en volume) en de samenstelling van de verschillende categorieën te verwijderen afvalstoffen is; hierbij dient een onderscheid te worden aangebracht tussen afvalproductie en afvalaanbod. Daarbij is het van belang dat naast een prognose van de totale omvang van het afvalprobleem ook een specificatie van de ontwikkeling wordt gegeven op basis van twee autonome beïnvloedingscomponenten. Deze componenten zijn: ontwikkelingen van demografische aard en ontwikkelingen in de afvalproductie per hoofd van de bevolking. Het verdient daarbij aanbeveling deze prognose niet slechts voor de planperiode van 5 jaar op te stellen doch ook een schatting voor de ontwikkeling op de middellange en lange termijn in de beschouwing te betrekken. Daarnaast behoort het MER inzicht te verschaffen in de mate en aard van onzekerheid van de schattingen en tevens een hoge en een lage prognose te omvatten. Ook de invloed van scheiding aan de bron / gescheiden inzameling van afvalcomponenten en afvalfracties dient in de prognoses zichtbaar te zijn; er dient onderscheid te worden gemaakt in geproduceerde hoeveelheden afval en te be- en/of verwerken hoeveelheden afval.

Andere vragen die in het MER moeten worden behandeld met betrekking tot de afvalstromen, zijn:

Welke aandelen hiervan zullen naar verwachting over welke perioden worden afgevoerd voor be- en/of verwerking buiten de provincie bij bijvoorbeeld de STAZOB (Eindhoven) of ARN (Beuningen)? Welke hoeveelheden afval van welke categorieën zijn afkomstig uit andere provincies?

-
- 7 Zie hiervoor ook de opmerkingen gemaakt in de inspraakreactie van de Stichting Milieufederatie Limburg (zie bijlage 4, nr. 8).
 - 8 Afval en afvalverwijdering, benamingen en definities NEN 6410, 1e druk september 1985.

Indien het beleid er op is gericht om per samenwerkingsgebied de verschillende afvalstromen te verwerken, dan dienen de hoeveelheden afval niet alleen per categorie, maar ook per samenwerkingsgebied te worden gespecificeerd.

De indeling van de provincie in samenwerkingsgebieden zal onderdeel moeten uitmaken van het PAP-2. Daarbij moet worden vermeld of in de samenstelling van deze gebieden verandering is opgetreden sinds de aanvang van het PAP-1 en of verdere wijzigingen worden voorzien. Een heroverweging van de omvang van de samenwerkingsgebieden, bijvoorbeeld indien de schaalgrootte en de geografische spreiding van de afvalinrichtingen daartoe aanleiding geven, kan relevant zijn voor de milieu-gevolgen, die in het MER worden beschreven.

Het PAP-2 strekt zich uit over vele categorieën afval; voor deze verschillende categorieën kan de gewenste omvang van het verzorgingsgebied verschillen, met het oog op de optimale schaalgrootte van de verwerkingsinrichting.

Bestrijding illegale afvalverwijdering

Illegale afvalverwijdering komt nog steeds voor. Diverse categorieën afvalstoffen die in het PAP-2 zullen worden behandeld spelen daarbij een rol. De bestrijding van illegale situaties en een grotere mate van handhaving zullen aan de orde moeten komen. Daarbij kan aandacht worden besteed aan een aantal aspecten van het handhavingsbeleid, zoals de relatie toezicht-opsporing; de organisatorische vormgeving voor betrokken overheden; coördinatie/overleg (intern/extern); verantwoordelijkheden-/taken/samenwerking; en programmering van de controle.

In de evaluatie van het MER zal aandacht moeten worden besteed aan de resultaten van een stringenter handhavingsbeleid.

Creëren van reservecapaciteit

In het beleid van de provincie zal voldoende reservecapaciteit moeten worden ingebouwd voor de verwijdering van de betrokken categorieën afval ten einde het hoofd te kunnen bieden aan mogelijke onvoorziene omstandigheden. Als voorbeeld hiervoor kunnen die situaties gelden, die genoemd zijn in par. 5.3 van het onderhavige advies, waarin de afvalverwijdering zou stagneren door technische of maatschappelijke oorzaken.

Het huidige beleid en situatie

Het MER zal een korte evaluatie moeten bevatten van het PAP-1. Welke van de doelstellingen van het PAP-1 zijn gerealiseerd en welke niet? In het

9 Zie de inspraakreacties van het Gewest Noord-Limburg en de Gemeente Horst (bijlage 4, nr 1 en 7).

MER zal duidelijk dienen te worden gemaakt op welke wijze wordt aangesloten op het beleid zoals dat in het PAP-1 was uitgestippeld.

Bij dit onderwerp behoort ook een overzicht van de voorzieningen en installaties die nu binnen de provincie in werking zijn binnen de verwijderingsstructuur van de betrokken afvalstoffen. Daarbij dient de wijze van beheer te worden vermeld. In welke samenwerkingsgebieden en in welke gemeenten gelden op dit moment maatregelen voor de gescheiden inzameling van afvalcomponenten/afvalfracties? Welke componenten/fracties betreft dit en hoe worden ze gebruikt of nuttig toegepast?

Dit overzicht van voorzieningen en installaties zou tezamen met de huidige afvalstromen in beeld kunnen worden gebracht in de vorm van een stroomschema. Een dergelijk stroomschema van de huidige situatie kan een nuttige dienst bewijzen als uitgangssituatie bij de formulering van de mogelijke beleidsalternatieven.

Beoordelingscriteria

Bij de beschrijving van de probleemstelling in het MER dienen ook beoordelingscriteria te worden geformuleerd aan de hand waarvan de verschillende beleidsalternatieven kunnen worden uitgewerkt en getoetst. Hiertoe behoren milieu-normen en streefwaarden, specificaties van milieukwaliteit en ruimtelijke criteria.

Voorts vraagt de Commissie aandacht voor een milieuhygiënisch verantwoorde afwerking van afvalverwerkingsterreinen, die tijdens de tweede planperiode of daarna worden gesloten. Daartoe zou in het kader van vergunningverlening moeten worden geregeld op welke wijze na sluiting van een stortplaats de nazorg moet plaatsvinden. In dit verband zijn met name van belang:

- bovenafdichting
- bemonstering en controle van de grondwaterkwaliteit.

De Commissie is van mening dat het bovenstaande in PAP-2 dient te worden opgenomen, alsmede dat zonodig afstemming dient plaats te vinden met het provinciale bodemsaneringsbeleid.

Indien in het verleden gestort afval zal worden afgegraven en afgevoerd naar een nieuwe stortlocatie, dan zullen de daarbij optredende milieu-effecten in het MER moeten worden beschouwd. De Commissie denkt hierbij aan het voornemen het afval uit de oude, afgesloten afvalstortplaats in Ubach over Worms te verplaatsen naar de nieuwe stortlocatie Groeve Juliana. Welke milieubescherpende maatregelen worden toegepast om mogelijke (stank)-overlast tot het minimum te beperken.

5. BESCHRIJVING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN DAARVAN

Artikel 41 j, lid 1 onder b van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

5.1 Algemeen

Het afvalverwijderingsbeleid van de provincie zal moeten zijn gericht op de voortgaande opzet van een milieuhygiënisch verantwoorde en doelmatig functionerende afvalverwijderingsstructuur in de gehele provincie. Zowel bij de inzameling en het transport als bij de be- en verwerking is sprake van verschillende methoden en technieken. Deze methoden en technieken vormen de modules voor de mogelijke beleidsalternatieven ten aanzien van de toekomstige verwijdering van de afvalstoffen in de provincie. Alvorens in te gaan op een bespreking van de verschillende mogelijke alternatieven voor het MER is het nodig eerst enige termen nader te definiëren die in dit hoofdstuk worden gebruikt.

Onder beleidsalternatief wordt in dit hoofdstuk verstaan: een van de mogelijke combinaties van maatregelen voor de verwijdering van de betrokken afvalstoffen die tezamen leiden tot de beheersing van het afvalprobleem.

Onder modules (deelprocessen)¹⁰ worden die verschillende stappen in het verwijderingsproces van het afval begrepen, welke kunnen bijdragen tot de beoogde beheersing van het afvalprobleem, b.v. gescheiden inzameling, hergebruik en nuttig gebruik, mechanisch scheiden, verbranden, storten etc.

Als varianten, die bij elke module denkbaar zijn, valt een onderscheid te maken naar de locatie, naar de wijze van uitvoering en tempo van invoering, naar de toegepaste technieken etc.

Afvalstromen

In de startnotitie worden 13 aandachtstromen (verder aan te duiden als afvalstromen) onderscheiden waarvoor het wenselijk is de verwijdering (op onderdelen) te sturen; voor elk van deze stromen is aan de hand van een viertal criteria nader bekeken of deze bij de m.e.r. dienen te worden betrokken. De criteria zijn:

10 Modules of deelprocessen zijn synoniem aan de term "bouwstenen", zoals deze is gebruikt in de adviezen voor richtlijnen van de Commissie m.e.r. voor de inhoud van de milieu-effectrapporten ten behoeve van de provinciale afvalstoffenplannen van bijvoorbeeld Noord-Brabant, Drenthe en Noord-Holland.

- de stand van zaken met betrekking tot de besluitvorming;
- kan de provincie het initiatief nemen;
- de mate waarin sturing mogelijk is;
- de milieuhygiënische implicaties;
- aanvulling op de m.e.r. plicht.

Op grond van bovenstaande selectiecriteria worden in de startnotitie de volgende aandachtsstromen geselecteerd: huishoudelijke afvalstoffen, overschot dierlijke mest, zuiveringsslib, bodemsaneringsspecie, baggerspecie en kolkenvuil en procesafvalstoffen. Daarentegen worden de categorieën: ziekenhuisafval, verbrandingsresiduën, groenafval, autowrakken, bouw- en sloopafval en klein chemisch afval om uiteenlopende redenen buiten de m.e.r. gelaten.

Het MER zal de selectie van te behandelen afvalstromen goed dienen te onderbouwen (zie noot 7 op blz. 12).

Als modules binnen de te ontwikkelen beleidsalternatieven komen vooral in aanmerking:

Huishoudelijke afvalstoffen, grof huisvuil en met deze stoffen te verwerken bedrijfsafval

- terugdringen van het ontstaan van afval
- scheiding aan de bron en hergebruik
- gescheiden inzameling
- procesmatige scheiding in fracties
- nuttig gebruik van gescheiden componenten en fracties
- composteren
- verbranden met of zonder benutting van de vrijkomende energie
- gecontroleerd storten

Overschot dierlijke mest

- procesmatige verwerking
- mestinjectie

Zuiveringsslib, bodemsaneringsspecie, baggerspecie, kolkenvuil

- composteren en vervolgens toepassen als (tussen)afdek materiaal voor stortplaatsen
- thermische verwerking (verbranden, verticale buisreactor, e.d.)

Procesafvalstoffen

- hergebruik
- verwerking
- storten

Het MER zal een beknopte beschrijving van de reëel toe te passen modules moeten presenteren.

5.2 Beleidsalternatieven

In het MER dient te worden uiteengezet welke beleidsalternatieven voor de tweede planperiode in aanmerking komen voor beschouwing. De variabiliteit

in de beleidsalternatieven ontstaat vooral door toekenning van een verschillende voorkeur aan de onderscheiden modules. Het is noodzakelijk dat het MER aandacht schenkt aan de plaatsing van diverse modules in een prioriteitsrangorde. Hierbij is de hoogste prioriteit aan die modules te geven die in principe het beste aan de doelstellingen van het PAP-2 beantwoorden. Aangezien modules met een hoge prioriteit in veel gevallen onvoldoende mogelijkheid bezitten om het afvalverwijderingsprobleem geheel op te kunnen lossen, moeten ook de modules van lagere prioriteit in de formulering van de beleidsalternatieven worden betrokken. Zo zullen er, ongeacht welke rangorde wordt aangehouden, altijd reststoffen overblijven die uiteindelijk op gecontroleerde wijze moeten worden gestort.

Beleidsalternatieven kunnen niet alleen worden geformuleerd door toekenning van verschillende rangorden maar ook door variatie in de verhoudingen waarin van de verschillende modules gebruik kan worden gemaakt. Ook zijn varianten op beleidsalternatieven mogelijk via verschillen in de fasering van de invoering van bepaalde modules over de tijdsduur van de tweede planperiode en de schaal, waarop de voorzieningen worden opgezet. Tot slot kunnen varianten ontstaan door de toepassing van verschillende technieken in de onderscheiden modules.

Bij de formulering en de opzet van beleidsalternatieven in het MER staat de onderlinge samenhang van de verschillende modules centraal. Een bepaalde bouwsteen heeft slechts zin als de voorgaande en opvolgende modules daarop aansluiten. Meer concreet betekent dit dat de keuze voor een bepaalde be- of verwerkingsmethode als module automatisch gevolgen heeft voor de daaraan voorafgaande wijze van inzamelen als ook voor de wijze waarop deelstromen of reststoffen daarop aansluitend dienen te worden verwerkt .

Het spreekt vanzelf dat vanwege de genoemde variabiliteitsmogelijkheden in theorie zeer vele beleidsalternatieven mogelijk zijn. In het het MER zullen slechts enkele beleidsalternatieven met hun varianten behoeven te worden geformuleerd, die aansluiten bij het doelmatigheids criterium van de Afvalstoffenwet, de uitgangspunten van het rijksoverheidsbeleid inzake de motie Lansink en de betekenis die daaraan wordt gehecht¹¹ en de in de startnotitie reeds globaal aangestipte beleidsvoornemens van de provincie. Ook is het van belang dat de beleidsalternatieven rekening houden met de provinciale afvalstoffenplannen en nieuwe voornemens van de provincies Noord-Brabant en Gelderland in verband met de eventuele provincie-grens overschrijdende samenwerking op het gebied van procesmatige afvalbe- en afvalverwerking van bepaalde categorieën afval. Het ligt voor de hand dat

-
- 11 - Motie Lansink van 1979, Kamerstuk 15800, Hoofdstuk XVII, nr. 21.
- Vragen van de Kamerleden Veldhoen en de Boois, Tweede Kamer der Staten Generaal, zitting 1982-1983, 15 juli 1983.
- Antwoord van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer op de vragen van de Kamerleden Veldhoen en de Boois (Tweede Kamer, vergaderjaar 1982-1983, aanhangsel 19 en 20).
- Tebodin, Houtskoolschetsen..., concept-eindrapport, januari 1988.

bij dit alles het kostenaspect moet worden betrokken met het oog op de financiële realiseerbaarheid van de mogelijke beleidsalternatieven (zie ook hoofdstuk 9 van het onderhavige advies).

De opstelling van stroomschema's voor de verschillende in het MER te beschouwen beleidsalternatieven kan bijdragen aan een goed begrip van de milieu-problematiek van de provinciale afvalstoffenverwijdering; dit te meer als die worden geplaatst naast een stroomschema van de huidige afvalverwijderingssituatie zoals voorgesteld in hoofdstuk 4 van het onderhavige advies.

5.3 De voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit is het beleidsalternatief dat in het ontwerp-PAP-2 en in het MER de voorkeur van de provincie geniet om als beleid tijdens de tweede planperiode te worden uitgevoerd.

In de startnotitie zijn reeds aanwijzingen opgenomen over de mogelijke opstelling van dit voorkeursalternatief, terwijl in het voornoemde "Schaalgrootte-onderzoek" perspectieven voor de middel-lange en lange termijn zijn uitgewerkt.

Ten aanzien van de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen c.a. is het brongerichte beleid gebaseerd op beperking van de te verwijderen stroom door:

- het stimuleren en optimaliseren van gescheiden inzameling aan de bron;
- het verbeteren van de gescheiden inzameling van klein chemisch afval (probleemstoffen uit particuliere huishoudens en kleine hoeveelheden chemisch afval van bedrijven)¹² ;
- het onderzoeken van de verwerkingsmogelijkheden van de schone organische afvalfracties;
- het bevorderen van scheiding en hergebruik van de droge fractie van bedrijfsafvalstoffen.

Inzake de verwerking van de resterende stroom wordt voor de korte termijn voortzetting van het gecontroleerd storten, onder stringente voorwaarden, voorgestaan. Voor de middel-lange en lange termijn wordt decentrale inzameling, voorscheiding op twee locaties en centrale verbranding als voorgenomen beleid genoemd. Voor groenafval en GFT wordt composteren op twee plaatsen in de provincie voorgestaan.

In het PAP zullen besluiten dienen te worden genomen over aantal en locatie(s) van de gecontroleerde stortplaatsen (Linne Montfort, Kruisberg te Bunde, Zuringspeel te Horst, Weert en Ubach over Worms), de rol van de

12 Zie tevens de opmerkingen onder punt 4 in de reactie van Rijkswaterstaat (zie bijlage 4, nr 12). De Commissie ondersteunt de wenselijkheid dat in bepaalde sluizen afgiftemogelijkheden voor kca voor de scheepvaart worden gecreëerd.

particuliere stortplaatsen en het algemene voorzieningen-niveau van locaties. In de startnotitie is tevens aangegeven dat de provincie er naar streeft al in het MER voldoende informatie te presenteren over de stortlocaties, opdat in de fase van de vergunningverlening voor deze inrichtingen ontheffing van de m.e.r. plicht kan worden verkregen.¹³ Voorts zullen, indien gekozen wordt voor een snelle introductie van de composteringsoptie van GFT/groenafval, de locaties voor deze inrichtingen dienen te worden aangewezen.

Ook ten aanzien van het overschot dierlijke mest zijn in de startnotitie enige indicaties opgenomen over het voorgenomen beleid. Dit beleid komt neer op het stellen van randvoorwaarden bij de vergunningverlening voor de afzonderlijke projecten. Onlangs is duidelijkheid ontstaan over het wettelijk regiem dat van toepassing is voor mestverwerking.¹⁴ Een en ander betekent een uitbreiding van de verantwoordelijkheid van de provincie op dit terrein. Met de inwerkingtreding van de Meststoffenwet in mei 1987 wordt als eerste fase van het beleid gepoogd door een betere spreiding van overschotten de gebruiksnorm te halen. In de tweede fase van beleid, die ingaat op 1 januari 1991, zal de gebruiksnorm worden aangescherpt. Om te voorkómen dat de veestapel dient te worden ingekrompen zal in 1991 een aanzienlijke capaciteit voor de verwerking van mest beschikbaar dienen te komen. De huidige situatie met betrekking tot de mestverwerking wordt gekenmerkt door een groot aanbod van verschillende verwerkingstechnieken, waarbij nog onvoldoende zicht is welke technieken de meeste perspectieven bieden. Voor de provinciale overheid is in deze situatie een stimulerend beleid weggelegd: samen met de sector zoeken naar oplossingen.

In de startnotitie worden met name genoemd: de zeugenmestzuivering Sevenum, op- en overslag Wanssum, export van pluimveemest, Promest, verwerking van pluimveemest in Weert en mestverwerking in Stamproy.

-
- 13 Tijdens het werkbezoek dat de Commissie bracht aan de Provincie Limburg op 18 augustus jl. werd door de Milieu-gedeputeerde Mastenbroek te kennen gegeven dat de provincie voornemens is de vergunningverlening voor de inrichting van de zes stortlocaties afzonderlijk in procedure te brengen.
- 14 Per brief (van 6 juli 1988, kenmerk DGM/A nr. 176851) aan de Provinciale besturen heeft de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mede namens zijn collega van Landbouw en Visserij bekend gemaakt dat mestverwerking dient te worden beschouwd als afvalverwerking, waarvoor de Afvalstoffenwet van toepassing is. Een gevolg hiervan is ondermeer dat de Provincies de bevoegdheid hebben initiatieven op dit gebied, naast een toets op een milieuhygiënische verantwoorde wijze van verwerking, ook te toetsen aan doelmatigheid. Voor de vergunningverlening voor mestverwerkingsinstallaties met een capaciteit van meer dan 25.000 ton per jaar is milieu-effectrapportage van toepassing. In bovenvermelde brief wordt de suggestie gedaan ontheffing van de m.e.r.-verplichting aan te vragen voor installaties met een capaciteit kleiner dan 250.000 ton/jaar.

Voor de bovenvermelde installatie in Sevenum, die een capaciteit van 225.000 ton/jaar zal krijgen is een verzoek om ontheffing van de m.e.r.-plicht voor de afvalstoffenwetvergunning ingediend.

Ten aanzien van zuiveringsslib wordt in de startnotitie aangegeven dat voor de toepassing in de landbouw aan organische meststoffen voorrang dient te worden verleend. Als gevolg hiervan wordt als overgangsbeleid voorgesteld: verwerking van zuiveringsslib (tezamen met baggerspecie en kolkenvuil), met grondachtige afvalstoffen tot afdek materiaal voor stortplaatsen. In het "Schaalgrootte-onderzoek" wordt als voorgenomen beleid composteren en gebruik als tussenafdek materiaal op stortplaatsen, voorgestaan. De Commissie wil op deze plaats wijzen naar het beleid met betrekking tot zuiveringsslib zoals dat in andere provincies wordt ontwikkeld, mede omdat afzet van dit slib in de landbouw vrijwel onmogelijk is geworden. Slib telt namelijk mee in de mestnorm (er mag dan minder mest worden uitgereden), terwijl daarnaast de verontreiniging met zware metalen problemen kan veroorzaken¹⁵. Met name wordt gedoeld op thermische verwerking van het slib, door middel van verbranding en door middel van de "verticale buisreactor". Hiermee wordt op milieuhygiënisch verantwoorde wijze een belangrijke volume-reductie nagestreefd. Op de lange termijn zou door kwaliteitsverbetering hergebruik van zuiveringsslib als optie weer in beeld kunnen komen.

Voor verontreinigd baggerspecie¹⁶ ziet de Commissie op het moment geen andere verwerkingsmogelijkheden dan storten. Het terugdringen van de verontreiniging aan de bron, waardoor het ontstaan van verontreinigd slib kan worden voorkomen, dient grote prioriteit te krijgen. De verbetering van de kwaliteit van het baggerslib zal, aangezien een groot deel van de verontreiniging van buitenlandse origine is, pas op zeer lange termijn mogen worden verwacht. Tenslotte vraagt de Commissie speciale aandacht voor de in ontwikkeling zijnde bagger-technieken, waarmee een scheiding van verschillende kwaliteiten slib kan worden bereikt.

Met betrekking tot bodemsaneringspecie wordt reiniging voorgestaan op basis van voorhanden milieuhygiënische¹⁷ en prijstechnische voorwaarden. Stort van deze specie op IBC-stortplaatsen¹⁷ zal alleen plaats vinden indien de reiniging niet bijdraagt aan de hergebruiksmogelijkheden, dan wel binnen 5 jaar niet technisch mogelijk is en doelmatige verwerking¹⁸ van huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen niet zal worden verstoord.

-
- 15 Zie ook de inspraakreactie van de gemeente Horst (bijlage 4, nr 7). De Commissie acht de opmerkingen van het Waterschap Zuiveringsschap Limburg (bijlage 4, nr 13) over de toepassingsmogelijkheden in de landbouw illusoir.
- 16 Zie punt 3 uit de inspraakreactie van Rijkswaterstaat (bijlage 4, nr 12).
- 17 IBC staat voor Isoleren, Beheersen, Controleren.
- 18 De Commissie wijst in dit verband tevens op punt 3 uit de inspraakreactie van de Stichting Milieufederatie Limburg (bijlage 4, nr 8).

Voor procesafvalstoffen, waaronder wordt verstaan branche specifieke, proces-gerelateerde bedrijfsafvalstoffen, wordt het beleid gericht op hergebruik en kwaliteitsverbetering. Een beschouwing van het beschikbare c.q. te ontwikkelen instrumentarium voor de provincie ten behoeve van een kwaliteitsverbetering van afvalstoffen en een op hergebruik/nuttige toepassing gerichte sturing van afvalstromen acht de Commissie daarbij wenselijk.

Al deze aanwijzingen dienen in het MER verder te worden uitgewerkt; zo mogelijk in een bepaalde volgorde van verwijderingsmethoden met de daarvoor benodigde voorzieningen en bijbehorende locaties. De volgende punten verdienen daarbij de aandacht:

- de rol van de provincie in het terugdringen van het ontstaan van afval;
- het mogelijke tempo van invoering van de gescheiden inzameling, alsmede de mogelijkheid tot uitbreiding van de scheiding aan de bron;
- de controle op het aangeboden materiaal die noodzakelijk is om te voorkomen dat niet-acceptabele afvalstoffen worden verwerkt op een wijze alsof het huishoudelijk afval zou zijn; het betreft met name klein chemisch afval en bedrijfsafvalstoffen, die niet aan huishoudelijk afval kunnen worden gelijkgesteld;
- de mogelijke toepassing van scheidingstechnieken na inzameling en het nuttig gebruik van de te scheiden fracties;
- de stortcapaciteit en resterende gebruiksduur van de nog in bedrijf zijnde gecontroleerde stortplaatsen voor de onderscheiden afvalcategorieën;
- de nazorg en toekomstige bestemming van tijdens de looptijd van PAP-2 te sluiten stortplaatsen en van eventuele andere eerder voltooide stortplaatsen die (nog) niet zijn opgenomen in het provinciale bodemsaneringsprogramma;
- de inventarisatie en sanering van in de provincie voorkomende illegale stortplaatsen en het nemen van maatregelen tegen het ontstaan van dergelijke stortplaatsen;
- de mogelijkheden van toepassing van milieubeschermdende maatregelen die bij verschillende be- en verwerkingsmethoden belangrijke nadelige milieu-effecten kunnen verminderen of wegnemen. Bij dit laatste hoort o.a. de afzuiging van stortgas uit stortplaatsen (zie par. 8.4 van het onderhavige advies) en de voorzieningen die emissies naar bodem en grondwater moeten voorkomen bij alle verwerkingsinstallaties;
- het bestuderen van noodmaatregelen voor situaties waarin de afvalverwijdering stopt om technische of maatschappelijke redenen; te denken valt hierbij ondermeer aan het voorzien in voldoende reserve in de afvalverwerkingscapaciteit in relatie tot het aanbod.

Bij alle mogelijke verwijderingsstructuren zal rekening moeten worden gehouden met de afzetmogelijkheden, ook op langere termijn, van de voor hergebruik of nuttig toepassing in aanmerking komende afvalfracties, afvalcomponenten en reststoffen.

5.4 Alternatieven voor de inrichting van stortlocaties

Om eventueel ontheffing te kunnen verkrijgen van de m.e.r.-verplichting voor de vergunningverlening voor specifieke voorzieningen en inrichtingen op basis van de Afvalstoffenwet moeten de activiteit en de mogelijke alternatieven ook op het niveau van de uitgewerkte vormgeving en inrichting worden beschreven. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om storthoogten, afdichting, drainage-regime, zuivering van percolaat, type rookgasreiniging, verbrandingsregime, aan- en afvoerroutes, etc. Alleen wanneer een gedetailleerde beschrijving van de activiteiten en de locaties in het MER wordt gepresenteerd is een verzoek om ontheffing kansrijk. Het is echter de vraag of het mogelijk of zelfs nuttig is om zo'n gedetailleerde beschrijving te maken voor alle beschouwde inrichtings- en locatiealternatieven. Een getrapte besluitvorming naar de vergunningverlening kan hier nodig zijn. (zie bijlage 5 voor een gedetailleerde uitwerking)

5.5 Meest milieu-vriendelijke alternatief

Artikel 41 j, lid 3 van de Wabm: "Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast".

Dit zogeheten meest milieu-vriendelijke alternatief dat in ieder geval volwaardig in het MER zal moeten worden beschreven, zal bij de formulering van de beleidsalternatieven en de voorgenomen activiteit nader gestalte dienen te krijgen. Dit zal moeten worden gezocht in een voor het milieu zo gunstig mogelijke afvalverwijderingsstructuur voor de verschillende afvalstromen. Ook de toepassing van milieu-vriendelijke varianten van de diverse modules (bijvoorbeeld een versnelde invoering van die modules) en de selectie van milieu-vriendelijke locaties spelen bij dit alternatief een belangrijke rol. Bij de uitwerking van varianten zal echter het nodige voorbehoud moeten worden betracht door na te gaan of de daarbij in aanmerking komende milieu-beschermende maatregelen milieu-problemen niet slechts doorschuiven van het ene milieu-aspect naar het andere of dat combinaties van milieu-beschermende maatregelen per saldo toch een negatief resultaat kunnen opleveren.

In de formulering van het meest milieu-vriendelijke alternatief dient tenminste te worden opgenomen:

- de omvang van specifiek bron-gescheiden inzameling welke met voldoende kwaliteit bijdraagt aan minimalisering van de milieu-effecten bij het verder doorlopen van de afvalketen en aan besparing op energieverbruik en grondstoffen en op benodigde bodemruimte voor residu-berging;
- scheiding van overige daarvoor in aanmerking te brengen afvalstoffen, na inzameling, gericht op maximale terugwinning van afzetbare materialen voor nuttige toepassing;
- volume-reductie van de uiteindelijk te storten hoeveelheid afval door verbranding van de brandbare fracties en composteren/drogen (met even-

- tueel vervolgens verbranden) van de natte fractie; één en ander met benutting van de vrijkomende energie en realisatie op een zo kort mogelijke termijn;
- storten van de overige afvalstoffen alsmede verwerkingsresidu in of op de bodem, op zodanige wijze dat daarbij op emissiebeheersing gerichte voorzieningen controleerbaar en zo veel mogelijk repareerbaar zijn en blijven;
 - inpassing van alle afvalverwijderingsvoorzieningen in een zodanige logistieke structuur dat:
 - * sprake is van een minimalisatie van de belasting van de bestaande infrastructuur of de noodzaak tot de aanleg van nieuwe infrastructuur;
 - * stof- en geluidemissie door afvaltransportverkeer (incl. overslag) wordt geminimaliseerd;
 - * het aantal be- en verwerkingsplaatsen in het verwijderingskader wordt geoptimaliseerd;
 - * handhaving van de Afvalstoffenwetgeving en de daarop gebaseerde vergunningen en voorschriften wordt gerealiseerd of kan worden verbeterd;
 - optimalisering van noodzakelijk bodembeslag voor afval be- en verwerkingsinrichtingen door daarop gerichte vormgeving en zulks zoveel mogelijk op plaatsen waar, door reeds gerealiseerde afvalberging, het multifunctionaliteitsbeginsel voor het bodemgebruik niet of weinig meer kan worden toegepast¹⁹.

5.6 Nulalternatief

Onder het nulalternatief moet in dit geval worden verstaan de voortzetting van het huidige beleid zoals dat is vastgelegd in het PAP-1 c.q. de continuering van de huidige afvalverwijderingssituatie voor die categorieën afvalstoffen die niet in het PAP-1 zijn opgenomen, met dien verstande dat reeds in uitvoering genomen projecten of projecten tot uitvoering waarvan reeds is besloten, in beschouwing worden genomen alsof zij reeds in bedrijf zouden zijn.

Het nulalternatief dient vooral te worden gezien als referentiesituatie voor de milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit en de overige in beschouwing te nemen beleidsalternatieven. Als referentietijdstip dient bij voorkeur het jaar te gelden waarover de meest recente en volledige gegevens beschikbaar zijn.

¹⁹ Daar waar dit nog wel mogelijk is, kan het storten van residuën worden aangewend ten behoeve van natuurbouw, al dan niet in combinatie met vormen van openluchtrecreatie.

6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

Artikel 41 j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het MER wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven".

In het MER wordt vermeld ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en dienstig kan zijn en door wie dit besluit zal worden genomen. Tevens wordt beschreven volgens welke procedure en tijdplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij zijn betrokken.

De in het begin van paragraaf 4 "Doel en probleemstelling" gemaakte opmerkingen over de beslissingen in het PAP-2 en de later te nemen besluiten zijn ook hier van toepassing.

Voorts dient te worden vermeld welke terzake doende overheidsbesluiten reeds zijn genomen en welke gemaakte afspraken en beleidsuitspraken beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden stellen aan het betreffende besluit waarvoor het MER is opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten en beleidsvoornemens (hardheid; hoe lang geleden genomen etc.).

Ook dient te worden aangegeven welke besluiten, beleidsvoornemens en overeenkomsten respectievelijk zullen moeten worden genomen, geformuleerd en gesloten om het PAP-2 ten uitvoer te brengen en welke instanties welke besluiten moeten nemen. Bovendien moet worden aangegeven of en hoe de provincie verwacht dat binnen de planperiode - in samenwerking met de instanties van en binnen de samenwerkingsgebieden - de noodzakelijke besluiten ter uitvoering van het PAP-2 kunnen worden genomen. Bij deze latere besluiten is niet alleen te denken aan besluiten op basis van de Afvalstoffenwetgeving maar ook aan besluiten zoals die op basis van de ruimtelijke ordening, milieuhygiënevergunningen en dergelijke worden genomen. Dit is mede van belang om te kunnen bepalen of bij latere besluiten alsnog een MER nodig zal zijn. In dit kader over latere besluitvorming zal niet alleen aandacht moeten worden gegeven aan besluiten van overheden, maar zal ook moeten worden aangegeven in hoeverre particulieren zijn/zullen moeten worden betrokken bij de afvoer en verwerking van afvalstoffen; daarbij zal ook moeten worden beschreven of naar verwachting de verwerkingscapaciteit in de provincie voldoende is.

Om te kunnen bepalen welke randvoorwaarden gelden voor de te nemen beslissingen moet in het MER aandacht worden besteed aan tenminste (beleidsvoornemens uit) de volgende beleidsdocumenten:

- de Afvalstoffenwet
- de Richtlijn gecontroleerd storten
- de Richtlijn verbranden huishoudelijk afval
- het IMP Afvalstoffen 1985-1989
- het IMP Milieubeheer 1986-1990 en 1987-1991
- het IMP Bodem 1984-1988
- de vigerende streek- en bestemmingsplannen

- het milieuhygiënisch beleidsplan van de provincie en de sectorale plannen (b.v. waterkwaliteitsplan) waarop dit beleidsplan is gestoeld
- bestaande Afvalstoffenplannen en voornemens ten aanzien van de herziening van die plannen van de provincies Noord-Brabant en Gelderland vanwege de eventuele uitvoer van afval naar de ARN en/of STAZOB
- het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud
- het Structuurschema Drink- en Industrierwatervoorziening
- de Wet Chemische Afvalstoffen
- de Wet Bodembescherming.

Verder kan gedacht worden aan:

- Interimwet Bodemsanering
- Bodemsaneringsprogramma's van Limburg
- in voorbereiding zijnde landinrichtingsplannen voor zover deze van invloed kunnen zijn op de locatiekeuzen van inrichtingen voor afval.

7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU

Artikel 41 j, lid 1 onder d van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen".

Het studiegebied omvat niet alleen de locaties die voor het realiseren van modules in aanmerking komen, maar ook die gebieden, die ecologisch, hydrologisch of ruimtelijk in relatie staan tot bedoelde locaties. Per milieuaspect (bodem, oppervlaktewater, grondwater, geluid, luchtkwaliteit en visuele hinder) kan de omvang van het studiegebied verschillen en beperkt blijven tot die gebieden waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht bij uitvoering van de voorgenomen activiteit of een van de overige te behandelen beleidsalternatieven met hun modules en varianten.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover die toestand van belang is voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu bij uitvoering van het voorgenomen beleid of een van de alternatieven. Dit betekent dat het bij dit onderdeel van het MER gaat om de locaties van die afvalinrichtingen die tijdens de planperiode van het PAP-2

- nog steeds zullen worden gebruikt,
- zullen worden gesloten,
- in gebruik zullen worden genomen.

Met andere woorden, de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu zal afhankelijk zijn van de mate van concreetheid waarmee het PAP-2 voorzieningen en hun locaties zal aanwijzen.

De bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, als het huidige beleid c.q. de huidige afvalverwijderingssituatie zonder veranderingen zou worden voortgezet (het nulalternatief, zie paragraaf 5.6 van het onderhavige advies), dient als referentiekader voor de beschrijving van de gevolgen voor het milieu en de onderlinge vergelijking van de beleidsalternatieven (zie de hierna volgende hoofdstukken 8 en 9). Daarbij dient rekening te worden gehouden met eventuele na-ijlings effecten van voltooide of lopende ingrepen in het studiegebied, inhoudende zowel die ingrepen betreffende de afvalverwijdering (b.v. voltooide of bijna voltooide stortplaatsen) als die activiteiten betreffende andere ontwikkelingen, b.v. woningbouw en ook industriële, recreatieve en infrastructuurontwikkelingen en landinrichting.

Ten behoeve van de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de afbakening van het studiegebied mag in het MER een overzichtskaart niet ontbreken met daarop aangegeven de locaties van de bestaande voorzieningen en van de nieuw te kiezen voorzieningen voor de toekomstige afvalverwijdering in de provincie. In een bijlage bij het MER kunnen gedetailleerde kaarten worden opgenomen met een schaal van bijvoorbeeld 1:10.000 van specifieke locaties en omgeving.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu zal het MER in het studiegebied vooral aandacht moeten besteden aan:

abiotische aspecten

- bodemopbouw en (geo)hydrologie
- geomorfologie
- bodemkwaliteit en -samenstelling
- luchtkwaliteit (inclusief concentraties van geurstoffen)
- omgevingsgeluidniveau's (industrie, verkeer)

biotische aspecten

- levensgemeenschappen/ecotopen met vermelding van eventuele bijzondere elementen van flora en fauna

In het algemeen is de ecologische betekenis van belang die op locale, regionale en internationale schaal kan worden gehecht aan het studiegebied.

visueel-ruimtelijke en cultuurhistorische kenmerken

- visueel-ruimtelijke kenmerken en relaties
- cultuurhistorische elementen en patronen
- huidige vormen van bodemgebruik en reeds vastgelegde bestemmingen van de locaties en hun directe omgeving

volksgezondheid en veiligheid

- wegbelasting en knelpunten van het transport van afvalstoffen, producten en reststoffen
- risico's van dit transport voor het milieu langs de routes

8. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 41 j, lid 1 onder e van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven".

8.1 Algemeen

Het MER moet de milieu-effecten beschrijven die zullen optreden bij de uitvoering van de voorgenomen activiteit en van de onderscheiden beleidsalternatieven, waaronder het meest milieu-vriendelijke alternatief. In het MER zullen de gebruikte voorspellingsmethoden en -modellen moeten worden beschreven met de mate van betrouwbaarheid, die aan deze methoden en modellen kan worden toegekend. Bij de resultaten van de voorspellingen dient te worden aangegeven tussen welke grenzen zij kunnen variëren als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en de gebruikte invoergegevens. Bij onzekerheid over het eventueel optreden van milieu-effecten moet worden uitgegaan van de slechtst denkbare situatie. Bij de voorspellingen zal ook rekening moeten worden gehouden met de eventuele gevolgen van een strenger handhavingsbeleid zoals genoemd in paragraaf 4 van het onderhavige advies.

8.2 Prioriteiten en mate van detail

De in het MER te behandelen alternatieven zullen verschillen inhouden met betrekking tot de voorkeursvolgorde van de mogelijke afvalverwijderingsstructuren en de daarvoor benodigde voorzieningen en hun locatie-aanduiding. Per onderscheiden alternatief zal daarom de belasting van de milieu-compartmenten bodem, lucht, grondwater en oppervlaktewater verschillend zijn. In paragraaf 5.2. van het onderhavige advies is reeds onderstreept dat de keuze van inzamelings- en verwerkingsmethoden automatisch gevolgen heeft voor de daarop volgende en daaraan voorafgaande stappen in het totale afvalverwijderingsproces.

Met het oog op het plan-niveau van dit MER, acht de Commissie het belangrijk dat het MER - voor het strategische deel van het plan - beschrijft welke milieu-compartmenten bij welk alternatief de meeste belasting zullen ondervinden. Per beleidsalternatief kan dit gebeuren door de aard en globale omvang van de emissies naar de verschillende milieu-compartmenten aan te geven. Daarbij hoort een aanduiding welke van deze emissies vervolgens aanleiding zullen geven tot tijdelijke gevolgen of tot gevolgen van (een meer) permanente aard. Ook zal steeds de onderlinge samenhang tussen de mogelijke milieu-gevolgen beschouwd moeten worden beschouwd.

In de startnotitie en de nota "Voorlopige selectie van stortlocaties die worden betrokken bij de m.e.r voor het PAP-2 Limburg" wordt een zestal

stortlocaties genoemd, te weten: Weert, Linne, Groeve Bruls (Schinnen Nagelbeek), Groeve Houben, Groeve Juliana & Vermeulen (Ubach over Worms) en DBU groeve annex Belvédère.

Aangezien de Provincie in het PAP-2 het besluit tot aanwijzing van de locaties wil nemen dient in het MER de selectie van deze locaties te worden onderbouwd.

Met name dient aandacht te worden besteed aan:

- de invloed die de prognose inzake het afvalaanbod op aantal en plaats van de verschillende locaties heeft gehad;
- de eventuele verschillen in de ondergrond;
- de maatregelen welke getroffen moeten c.q. kunnen worden teneinde bestaande stortplaatsen, gelet op de IBC-criteria zoals genoemd in de Richtlijn gecontroleerd storten, op een vanuit milieu-oogpunt verantwoorde wijze te kunnen uitbreiden;
- de landschappelijke inpasbaarheid.

Voor de afweging van de locatie-alternatieven moeten daarbij illustraties worden geleverd van de verschijningsvorm van be- en verwerkingsinrichtingen in het omliggende landschap.

Daarnaast zal voor het operationeel deel van het plan in het MER een beschrijving van de milieu-effecten van de inrichting (afhankelijk van de gekozen milieubeschermdende voorzieningen) aan de orde dienen te komen als in het PAP over de voorzieningen van de inrichtingen concrete beslissingen worden genomen. In de mate van detaillering van de beschrijving van emissies naar de milieu-compartimenten en het optreden van gevolgen voor de verschillende milieu-aspecten in het MER is de noodzaak maatgevend, dat deze beschrijving uiteindelijk zal moeten resulteren in een vergelijking tussen de verschillende alternatieven ten behoeve van een weloverwogen planvorming. Een vergaande detaillering is niet nodig, tenzij wordt overwogen voor de vervolgbesluiten op het inrichtings- en uitvoeringsniveau van concrete onderdelen van het provinciale afvalverwijderingsbeleid, ontlasting van de m.e.r.-plicht aan te vragen (zie ook bijlage 5).

Hieronder wordt per milieu-aspect aangegeven welke effecten in het MER naar het oordeel van de Commissie moeten worden behandeld. De aandachtspunten zijn vooral in de vragende vorm gerangschikt.

8.3 Bodem, grondwater en oppervlaktewater

Emissies naar bodem, grondwater en oppervlaktewater kunnen optreden bij alle modules (bijvoorbeeld bij composteren, gecontroleerd storten, opwerking van zuiveringsslib enz.

Bijbehorende en andere vragen die bij de voorspelling van effecten voor deze milieu-compartimenten naar voren komen, betreffen:

- Welke veranderingen kunnen optreden in de geohydrologische situatie tijdens de aanleg, het gebruik en na beëindiging van gebruik van de diverse modules?
- Kunnen de bodemkwaliteit en grondwaterkwaliteit worden beïnvloed? Welke gevolgen kan dat hebben voor grondwatervoorkomens en oppervlaktewaterwingebieden die drink- en industriewater leveren?

- Kunnen veranderingen in de grondwaterstromingsrichting, de grondwaterstand en de bodemkwaliteit en grondwaterkwaliteit gevolgen hebben voor natuurlijke vegetaties en landbouwgewassen?
- Hoe wordt de waterkwaliteit en de kwaliteit van onderwaterbodems bij lozingspunten beïnvloed?
- Kunnen in het MER globale voorspellingen worden gemaakt voor de hiervoor vermelde effecten voor de in de startnotitie genoemde gecontroleerde stortplaatsen die tijdens de planperiode in gebruik zullen zijn en eventuele locaties voor op-, be- en verwerkingsinrichtingen voor zuiverings-slib, dierlijke mest e.d.? Hoe staat het met de (geo)hydrologische gevolgen van tijdens het PAP-2 af te werken stortplaatsen?
- Welke (controle)maatregelen kunnen worden getroffen om negatieve effecten op de (geo)hydrologie, bodem en grondwater te beperken of te neutraliseren?

8.4 Lucht

Emissie's naar de lucht kunnen met name optreden bij (verbrandingsinstallatie's), gecontroleerde stortplaatsen, composteringinrichtingen en op-, be- en verwerkingsinrichtingen voor zuiverings-slib, dierlijke mest e.d. Het betreft emissies van gassen, stoffen en stank.

- De centrale vraag bij de gevolgen van toepassing van de diverse modules voor dit milieu-compartiment zal zijn welke invloed te verwachten valt op de luchtkwaliteit op de be-, op- en verwerkingsterreinen en de omgeving daarvan.
- Welke maatregelen kunnen bij de diverse modules worden genomen om de emissies zo veel mogelijk te beperken?
- In het MER dient verder te worden opgenomen op welke wijze op de regionale stortplaatsen gebruik zal worden gemaakt van de mogelijkheid stortgas nuttig toe te passen²⁰; welke maatregelen worden overwogen om de hinder van deze stortgassen te vermijden?
- Indien bij de uitvoering van het PAP-2 nieuwe verkeersstromen ontstaan, dienen de effecten daarvan te worden betrokken in het MER (b.v. bij de realisatie van nieuwe inrichtingen).

8.5 Ecosystemen: flora en fauna

- Welke oppervlakte (in ha.) wordt beïnvloed bij toepassing van de verschillende modules?
- Wat is de aard en de mate van aantasting?
- Zijn verschuivingen in soortenomvang en -samenstelling te verwachten in het gebied als gevolg van toepassing van de diverse modules?

²⁰ Door afzuiging van stortgas uit het stort kan een laag-calorisch gas worden gewonnen, dat nuttig kan worden gebruikt.

- In welke mate worden door de toepassing van modules functies als fourageer-, broed-, rust- en doortrekgebied aangetast?
- Wat is de te verwachten ontwikkeling na beëindiging van het gebruik van vooral stortplaatsen?
- Op welke wijze zal een afgedekte en begroeide stortplaats aanleiding kunnen geven tot een introductie van verontreinigingen in de voedselketen?

8.6 Landschap en bodemgebruik

- In hoeverre is van (nieuwe) modules een visuele invloed te verwachten op de omgeving (bouwhoogte, profiel, oppervlak, omheining, e.d.)?
- Wat zijn de invloeden op cultuurhistorische en aardwetenschappelijke elementen en patronen (bijvoorbeeld Gea-objecten) in het studiegebied?
- Welke vormen van bodemgebruik zullen door de toepassing van modules worden beïnvloed en om welke oppervlakken gaat het? (zie ook paragraaf 8.5 hiervoor).
- Zijn er visuele gevolgen te verwachten van het opruimen van illegale stortplaatsen en dergelijke?

Het MER dient een beeld te geven van de visuele verschijningsvorm en de mogelijkheden voor landschappelijke inpassing van concrete modules op gekozen locaties. Tekeningen en fotomontages kunnen behulpzaam zijn bij de beoordeling van de ruimtelijk-visuele effecten.

8.7 Zwerfvuil

Welke hinder als gevolg van zwerfvuil kan optreden tijdens be- en verwerking van afvalstoffen?

8.8 Geluidhinder

- In welke mate en door welke oorzaken kunnen geluidhinder en rustverstoring optreden bij de aanleg respectievelijk het gebruik van de diverse modules?
- Kan bij benadering een idee worden gegeven welke aantallen mensen geluidsoverlast zullen ondervinden van de diverse installaties en het transport van afval, verwerkingsproducten en residuën?
- Welke maatregelen zijn mogelijk om de geluidhinder te reduceren?

8.9 Volksgezondheid en veiligheid

- Welke beïnvloeding van de volksgezondheid kan optreden door verontreiniging van drinkwateronttrekkingsgebieden? Is er een permanent meet-programma voor de mogelijke verspreiding van verontreinigingen uit reeds afgewerkte gecontroleerde en ongecontroleerde stortplaatsen?

- Kan het voorkomen van ongedierte in scheidings-, composterings-, (verbrandings)-installaties en op stortplaatsen een gevaar betekenen voor de volksgezondheid?
- Indien handmatige scheiding van afvalcomponenten of fracties wordt overwogen: wat zijn de gevolgen voor de gezondheid van de werknemers? Deze vraag dient te worden beantwoord in overleg met de Arbeidsinspectie.
- Kunnen technische storingen en explosies in de diverse mogelijke be- en verwerkingsinstallaties gevaar opleveren voor de veiligheid van werknemers en omwonenden?
- In hoeverre dragen de vervoersstromen van afval, verwerkingsproducten en residuën bij tot de verkeersonveiligheid in de provincie? Wat zullen de milieu-gevolgen van verkeersongelukken zijn waarbij milieuschadelijke afvalstoffen betrokken zijn?
- Welke maatregelen zijn mogelijk om al deze risico's terug te dringen?

8.10 Indirecte, secundaire en cumulatieve gevolgen

- Welke gevolgen kunnen worden verwacht van concrete afvalinrichtingen tezamen met de gevolgen van andere activiteiten in de omgeving?
- Zal de toepassing van bepaalde modules aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van andere activiteiten die op zichzelf ook gevolgen voor het milieu kunnen hebben?
- Welke belastingen op de bestaande infrastructuur zullen optreden als gevolg van de voorgenomen afvalverwijdering? Zal hierdoor de noodzaak worden vergroot om te komen tot de aanleg van nieuwe infrastructuur?

9. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 41 j, lid 1 onder f van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven".

De verschillen tussen de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten - in ieder geval ten aanzien van de milieu-gevolgen - duidelijk worden gepresenteerd in het MER. Daarbij dienen de milieu-gevolgen te worden vergeleken met die van de bestaande toestand (nulalternatief). Bij deze vergelijking kunnen de diverse stroomschema's van voorzieningen en afvalstromen voor de huidige situatie en de diverse alternatieven de helpende hand bieden (zie de paragrafen 4 en 5.2 van het onderhavige advies).

Het MER dient aan te geven welke milieu-kwaliteitseisen (normen, streefwaarden) en uitgangspunten van het milieubeleid daarbij zijn gebruikt. (Zie eveneens hoofdstuk 4 van het onderhavige advies).

Verder verdienen de volgende punten de aandacht:

- een relatieve voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect met uitleg van de selectiecriteria voor deze voorkeur (waar mogelijk aan de hand van zo kwantitief mogelijke informatie over effecten);
- de mate waarin de provincie denkt haar doelstellingen te kunnen verwezenlijken met de voorgenomen activiteit en de behandelde beleidsalternatieven.

Op grond van de m.e.r.-regeling in de Wabm is de initiatiefnemer niet verplicht om in het MER kostenaspecten aan de orde te laten komen. De Commissie is echter van mening, dat in dit geval, mede gelet op de rol die het doelmatigheidscriterium in de toepassing van de Afvalstoffenwetgeving speelt, een financiële paragraaf niet mag ontbreken. Daarin zou ingegaan moeten worden op de financiële aspecten van de verschillende afvalverwijderingsstructuren en de kosten per ton per categorie te verwerken afval die de verschillende alternatieven met zich mee zullen brengen in de verschillende samenwerkingsgebieden. Van groot belang is een onderling slechts gering verschil van de tarieven in de provincie teneinde o.a. ongewenste transporten van afval te vermijden. De uniformiteit in tarieven, kan via een vereveningsstelsel worden bewerkstelligd. De eenvoudigste wijze om de gewenste uniformiteit te bereiken is dat alle gemeenten een gemeenschappelijke regeling aangaan waarin deze heffing is opgenomen.²¹ Een

21 Elke gemeente kan een heffing opleggen voor huishoudelijke afvalstoffen (Staatsblad 88-113, artikel 61 al). Volgens artikel 30 van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen kan deze heffing worden opgenomen in een gemeenschappelijke regeling. Voor deze heffing is goedkeuring van de Rijksoverheid vereist.

tweede mogelijkheid is dat de verschillende samenwerkingsgebieden (gemeenschappelijke regelingen) daarboven een gemeenschappelijke regeling maken. Een derde mogelijkheid, die vooral actueel is bij een privaatrechtelijke exploitatie van de afvalverwerking, is dat er een n.v. wordt opgericht, die werkzaam is voor het hele gebied van de provincie. Hiervoor is goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig.

10. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Artikel 41 j, lid 1 onder g van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens".

Het MER moet aangeven, welke leemten in kennis en informatie zijn blijven bestaan en welke betekenis daaraan mag worden gehecht voor de besluitvorming. De redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan moeten ook worden gegeven. Daarbij kan worden vermeld:

- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden, bijvoorbeeld op het globale planniveau waarvoor dit MER wordt opgesteld
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens
- gebrek aan kennis over de bestaande toestand
- onzekerheden met betrekking tot milieu-gevolgen op de langere termijn.

De vastgestelde leemten in kennis en onzekerheden behoren in een later stadium te worden betrokken bij een concept voor een evaluatie-programma voor daadwerkelijk optredende milieu-effecten bij toepassing van de diverse modules. In het MER kunnen hiervoor reeds enkele aandachtspunten worden aangegeven, dus ook voordat de uiteindelijke keuze van een afvalverwijderingsstructuur is gemaakt. Ook kan worden aangegeven, hoe organisatorisch zeker zal worden gesteld, dat te zijner tijd tijdens de bouw en het gebruik van de diverse modules de bescherming van het milieu de volle aandacht krijgt. Dit kan gebeuren in de vorm van een schets van een mogelijk systeem van milieukwaliteitsbewaking voor de gehele verwijderingsketen van de diverse categorieën afvalstoffen met aandacht voor de noodzaak tot monitoring van geselecteerde milieu-indicatoren.

11. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 41 j, lid 1 onder h van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven".

In de samenvatting van het MER, of van het ontwerp van het PAP-2 als het MER daarin is opgenomen, zal kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit bijvoorbeeld gebeuren met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Deze samenvatting dient de milieu-aandachtspunten te bevatten, die centraal stonden tijdens de periode van inspraak en advisering ten behoeve van de richtlijnen voor het op te stellen MER.

B I J L A G E N

BEHORENDE BIJ

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
PROVINCIAAL AFVALSTOFFENPLAN LIMBURG
(PAP II)

(Bijlagen 1 t/m 5)

OPENBARE BEKENDMAKING VAN DE START VAN DE M.E.R.-PROCEDURE
IN DE STAATSCOURANT 121 VAN 27 JUNI 1988

Limburg

Afvalstoffenwet/Wet algemene bepalingen milieuhygiëne

Inspraak op de te geven richtlijnen voor het milieu-effectrapport provinciaal afvalstoffenplan Limburg.

Gedeputeerde Staten van Limburg maken het volgende bekend:

PAP II

Ter uitvoering van de Afvalstoffenwet gaat de Provincie Limburg een tweede provinciaal afvalstoffenplan opstellen. Het plan zal betrekking hebben op de volgende zaken:

Huishoudelijk afval; ziekenhuisafval; verbrandingsresten; groenafval; overschot dierlijke mest; zuiveringsslib; bodemsaneringsspecie, baggerspecie en kolkenvuil; autowrakken; bouw- en sloopafval, klein chemisch afval en bedrijfsafvalstoffen.

Het plan is voor de gemeentebesturen en de provincie maatgevend bij het nemen van concrete (beleids)beslissingen ten aanzien van de genoemde stromen gedurende vijf jaar na vaststelling (de planperiode).

MER

Op de totstandkoming van het plan is de in de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne opgenomen procedure inzake de milieu-effectrapportage van toepassing. Dit betekent dat het plan pas kan worden vastgesteld nadat een milieu-effectrapport is opgesteld.

Startnotitie

De eerste stap bij de m.e.r.-procedure is de publikatie van de startnotitie. In deze startnotitie wordt in grote lijnen aangegeven welk beleid de provincie de komende planperiode wil gaan voeren en welke aspecten de provincie wil bekijken in het MER.

Teneinde eenieder inzicht te geven in de stand van zaken met betrekking tot het afvalstoffenbeleid is bovendien een samenvatting van het voorontwerp PAP II (vastgesteld in februari 1987) en van de voortgangsrapportage/uitwerking PAP II als bijlage toegevoegd.

Terinzageligging

Van 27 juni 1988 tot en met 5 augustus 1988 ligt de startnotitie ter inzage bij alle Limburgse Gemeenten op de gebruikelijke tijden en plaatsen. Tevens ligt de startnotitie gedurende deze termijn ter inzage bij de bibliotheek van het provinciehuis, Limburglaan 10 te Maastricht.

Brief van Gedeputeerde Staten van Limburg van 24 juni 1988 met verzoek om advies

Provincie
Limburg

Gedeputeerde
Staten

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	24 JUNI 1988
Nr.:	829/88 Hu/Ko/pres
Provincie:	159 - 10, 11, 12, 12a, 13, 14

Aan:
de Commissie voor milieu-
effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht.

Maastricht: 14 juni 1988

Hoofdgroep: VWM/M/MB Toestel nr.: 7526 Nummer: Br 53071 Bijlagen: 2

Onderwerp:
Startnotitie m.e.r.-PAP II.

Geachte Commissie,

Hierbij delen wij U mede dat wij per 27 juni a.s. het voornemen bekend zullen maken om een (tweede) provinciaal afvalstoffenplan (PAP II) voor Limburg op te stellen. Zoals bekend dient een milieu-effectrapport opgesteld te worden alvorens het afvalstoffenplan vastgesteld kan worden. Teneinde de m.e.r.-procedure te starten zullen wij vanaf 27 juni 1988 tot en met 5 augustus 1988 bijgevoegde startnotitie bij alle gemeenten en de provincie ter inzage leggen. In deze periode wordt eenieder in de gelegenheid gesteld om opmerkingen te maken met betrekking tot de te geven richtlijnen voor het m.e.r.-PAP II. Voor een inspraak-periode van zes weken is gekozen, omdat een kortere termijn, gezien de naderende vakanties, onvoldoende wordt geacht. Een afschrift van de bekendmaking is bijgevoegd.

Niet onvermeld dient te blijven dat binnen de provincie reeds geruime tijd gewerkt wordt aan de voorbereiding van het Provinciaal Afvalstoffenplan II. Reeds op 17 februari 1987 is het voorontwerp PAP II door ons vastgesteld en voor commentaar toegezonden aan een groot aantal instanties. Daarnaast is heden door ons een voortgangsrapportage/uitwerking PAP II vastgesteld.

SVP bij beantwoording
datum en kenmerk
vermelden
Per brief één onderwerp

Bezoekadres:
Limburglaan 10
Maastricht
Randwyck

Postadres:
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
tel. 043 899999
telefax 043 618099
telex 56180

bankrekening NMB
67 94 11 372
postrekening
1060741

-2-

De voortgangsrapportage zal samen met het voorontwerp dienen als vertrekpunt voor de milieu-effectrapportage voorzover betreft de besluitvorming. De voortgangsrapportage en de samenvatting van het voorontwerp zijn daarom als bijlage bij de startnotitie gevoegd. De startnotitie met bijlagen zenden wij U hierbij toe.

Wij willen U voorts attenderen op ons voornemen in het m.e.r. ook lokatie-gebonden milieu-aspekten voor stortplaatsen mee te nemen.

Ingevolge het bepaalde in de artikelen 411-n WABM verzoeken wij U ons advies uit te brengen ten behoeve van de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport.

Gedeputeerde Staten van Limburg.

 .voorzitter.

 .griffier.

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP VAN
DE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

De werkgroep van de Commissie voor de Milieu-effectrapportage welke het onderhavige advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de vaststelling van het Provinciaal Afvalstoffenplan-II voor de provincie Limburg heeft opgesteld, staat onder voorzitterschap van dr. H. Cohen. In de werkgroep hebben verder zitting:

- mw. dr. E.P.H. Best, wonende te Utrecht;
- drs. J.A. van den Berg, wonende te Zeist;
- ir. G. Boonzaayer, wonende te Loon op Zand;
- mr.dr. C.J.M.A. van Rooy, wonende te Eindhoven;
- dr. A.J. Wiggers, wonende te Leersum.

Drs. H. Huisman treedt op als secretaris van de werkgroep.

BIJLAGE 4

LIJST VAN INSPRAAKREACTIES

nr.	Datum	Persoon of Instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r.
1.	03-08-88	Gewest Noord-Limburg te Venlo-Blerick	11-08-1988
2.	04-08-88	Gewest Midden-Limburg te Roermond	11-08-1988
3.	20-07-88	Gemeente Susteren	11-08-1988
4.	13-07-88	Gemeente Linne	11-08-1988
5.	04-07-88	Regionale Inspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne voor Limburg, Heerlen	11-08-1988
6.	01-08-88	Streekgewest Westelijke Mijnstreek te Geleen	11-08-1988
7.	03-08-88	Gemeente Horst	11-08-1988
8.	05-08-88	Stichting Milieufederatie Limburg te Bemelen	11-08-1988
9.	04-08-88	Gemeente Maastricht	11-08-1988
10.	04-08-88	Gemeente Geleen	11-08-1988
11.	03-08-88	Stichting Milieucentrum Maastricht en Omstreken	18-08-1988
12.	08-08-88	Rijkswaterstaat directie Limburg te Maastricht	18-08-1988
13.	03-08-88	Waterschap Zuiveringschap Limburg te Roermond	18-08-1988
14.	27-07-88	Rutte Recycling BV te Amsterdam	18-08-1988
15.	11-07-88	Gemeente Brunssum	18-08-1988

BENODIGDE INFORMATIE VOOR DE INRICHTING VAN STORTPLAATSEN INGEVAL OM ONTHEFFING VAN DE M.E.R.-PLICHT VOOR DE VERGUNNINGVERLENING EX AFVALSTOFFENWET WORDT VERZOCHT

1. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN

In het MER moet de voorgenomen inrichting van een afvalstortplaats en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan worden beschreven en uitgewerkt.

1.1 De voorgenomen activiteit

Bij de beschrijving van de voorgenomen inrichting van een stortplaats zal een onderscheid moeten worden gemaakt naar:

- a. de aanleg en/of uitbreiding van de stortplaats;
- b. gebruik en beheer van de stortplaats;
- c. eindafwerking en nazorg van de stortplaats.

ad. a) Bij een beschrijving van de aanleg en/of uitbreiding van de stortplaats dient aandacht te worden besteed aan:

- de in verband met de aanleg en/of uitbreiding van de stortplaats voorgenomen werken en werkzaamheden, zowel op de locatie zelf als elders;
- een beeld van de wijze van onderafdichting en drainagesystemen; daarnaast dient een beschrijving te worden gegeven van de isolerende voorzieningen in het geval bij uitbreiding tegen de taluds van de bestaande stortplaats wordt gestort;
- de aanleg van voorzieningen voor de afvoer (zoals een riole-ringstelsel) of behandeling ter plaatse van vrijkomend (proces)water;
- controle op de aanleg van milieu-beschermende voorzieningen;
- een ontwerp van de landschappelijke inpasbaarheid.

ad. b) Bij het gebruik en beheer van de locatie dient aandacht te worden besteed aan:

- een beeld van de vervoersstromen naar en van de afvalstortplaats (onderverdeeld in vrachtwagens/huisvuilwagens en personenauto's);
- de verhouding van het voor de afvalstortplaats bestemde verkeer ten opzicht van het overige verkeer op de aan- en afvoer-routes;
- een beeld van de kwantiteit en kwaliteit van de op de locatie te storten categorieën afvalstoffen;

- registratie van de aangevoerde afvalstoffen naar afvalcategorie. Opslag en doorgeleiding van afvalstoffen die niet op de locatie mogen worden gestort (zoals chemische afvalstoffen);
- de kwantiteit en kwaliteit van het af te voeren water en eventuele behandeling en lozing van ten gevolge van het proces gevormd afvalwater;
- de productie van geluid door transportverkeer, werktuigen op de afvalstortplaats;
- de eventuele stank- en stofoverlast;
- de behandeling van eventuele calamiteiten;
- de verontreinigingen die kunnen optreden door het eventuele gebruik van bestrijdingsmiddelen op de afvalstortplaats;
- de wijze waarop controle zal plaatsvinden, in het bijzonder op het beheer van voorzieningen, de aanbidding en registratie van aangevoerde afvalstoffen, de verwerking daarvan (o.a. de stortwijze) en de afwerking;
- de wijze waarop en de periode gedurende welke (ook na het gebruik) controle op de effectiviteit van milieu-beschermende voorzieningen zal plaats vinden.

ad. c) Bij een beschrijving van geheel of gedeeltelijk uit gebruik nemen van de afvalstortplaats, de eindafwerking en de nazorg van de stortplaats, dient aandacht te worden besteed aan:

- de verwachtingen ten aanzien van het tijdstip van (deel-)beëindigingen van activiteiten op de afvalstortplaats en de realiseringkansen van mogelijke eindbestemmingen;
- de eindafwerking van de terreingedeelten in relatie tot die eindbestemmingen;
- het beheer van gerealiseerde eindbestemmingen in de zin van blijvende controle op grondwaterverontreiniging en het beheer van percolatiewater en gasontwikkeling;
- de milieu-effecten van de verschillende eindbestemmingen waartoe met name de landschappelijke inpassing wordt gerekend.

1.2 Alternatieven

De keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten voor de stortplaatsen moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd. Tot de in beschouwing te nemen alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.

De Commissie beveelt aan dat, behalve de voorgenomen inrichting van de stortplaats, tenminste de volgende alternatieven (waarbinnen overigens nog varianten denkbaar zijn terzake van inrichting, transport, controle, afwerking, eindbestemming en monitoring) worden uitgewerkt:

1.2.1 Inrichtingsalternatieven

Met betrekking tot de inrichting van de stortplaatsen zou als minimum-alternatief kunnen worden genoemd het alternatief waarbij voldaan wordt

aan de Richtlijn gecontroleerd storten. Per in de Richtlijn behandeld onderwerp zal moeten worden aangegeven op welke wijze in deze concrete situatie conform de Richtlijn kan worden gehandeld.

Naast de in 1.2.2 onderscheiden mogelijkheden zijn er ten aanzien van de inrichting van de afvalstortplaats varianten denkbaar o.a. met betrekking tot:

- opslag/overslagruimten (o.a. glas, papier, schroot);
- depot klein chemisch afval;
- stortvloer voor visuele inspectie of verder gaande controle van aangevoerde afvalstoffen;
- stortcompartimenten voor afval;
- bijzondere stortcompartimenten voor bepaalde bedrijfsafvalstoffen;
- verontreinigde grond e.d.;
- situering van kantoorgebouwen;
- interne ontsluitingswegen;
- ontsluitingsmogelijkheden van de locaties;
- hoogte en taluds van de stortplaats;
- fasering van de aanleg;
- stortgaswinning;
- eindbestemming, waarbij met name wordt bedoeld op de eisen die de diverse mogelijke eindbestemmingen thans reeds stellen aan de inrichting van de locatie, o.a. storthoogte, hellingen en afdekking.

1.2.2 Nadere milieu-beschermende maatregelen

De nadelige milieu-effecten die bij de aanleg en het functioneren van de stortplaats kunnen optreden, dienen in het MER te worden beschreven. Daarnaast moet worden nagegaan welke mogelijke maatregelen kunnen worden genomen om deze milieu-effecten tegen te gaan of te verminderen. Bij een beschrijving van de nadere milieu-beschermende maatregelen dient naar het oordeel van de Commissie tevens te worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om bij bestaande stortplaatsen zowel in het geval van ophoging danwel uitbreiding zodanig te isoleren van zijn omgeving dat deze situatie beheersbaar is en blijft; voorts welke controlevoorzieningen daarbij moeten worden getroffen. Hierbij dient in ieder geval gedacht te worden besteed aan (extra) ontwaterings- en bemonsteringssystemen en een waterdoorlatende eindafdekking.

1.2.3 Het alternatief met toepassing van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu

De meest milieu-vriendelijke variant van de inrichting van de stortplaatsen dient in het MER te worden beschreven. Wat betreft de uitvoeringsaspecten kan hier worden gewezen op de bescherming tegen het indringen van regenwater, het voorkómen van lekkage van de afdichtingsvoorzieningen, de verzameling, bewerking en eindbestemming van het percolaat, het voorkómen van stof- en stankoverlast, de inpassing in het landschap, de beplantingen, de transportvoorzieningen, de mogelijkheden tot stortgasonttrekking en eventuele zuivering en benutting, de regeling van vervoersstromen met het oog op het bestaande verkeer, controle en monitoring.

Daarnaast dient te worden aangegeven welke de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn tegen de verspreiding van verontreinigingen uit de bestaande stortplaats.

2. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELINGEN VAN DAT MILIEU

Het studiegebied strekt zich, afgezien van de zes locaties, ook uit over de aangrenzende gebieden die door de activiteit kunnen worden beïnvloed. Per milieu-aspect (geluid, water, landschap e.d.) kan de omvang van het beïnvloedingsgebied verschillen.

Bijzondere aandacht vergt de geohydrologische situatie op en rond de stortlocaties, waarbij zal moeten worden aangegeven waar, respectievelijk wanneer, en in welke mate sprake is van wegzijging of kwel, in hoeverre percolatiewater bij de bestaande stortplaatsen infiltreert en via welke banen het uittredende water van het huidige en toekomstige stortterreinen momenteel wordt afgevoerd. Aangegeven zal moeten worden in welke richting het diepere grondwater stroomt en in welke gebieden of waterlopen dit water opkwelt of wordt gebruikt (zulks met het oog op natuurgebieden, grondwateronttrekking ten behoeve van drinkwatervoorziening, landbouw of industrie). Tevens dient te worden aangegeven welke ontwikkelingen zijn te verwachten die van invloed zijn op de omvang en richting van de grondwaterstroming in de deklaag en het bovenste watervoerende pakket. Daarnaast dient te worden ingegaan op de effecten van het optreden van hoge waterstanden in de Maas en op de effecten van de bruinkoolwinning in Duitsland.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover die toestand van belang is voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de aanleg van de stortplaats (c.q. uitbreiding van de bestaande stortplaatsen). Deze beschrijving heeft vooral ten doel inzicht te verschaffen in de vraag waar welke gevolgen zouden kunnen optreden en hoe deze kunnen worden vermeden of, als dat niet mogelijk is, kunnen worden beperkt. Het verdient aanbeveling om uit de beschrijving een aantal representatieve parameters af te leiden aan de hand waarvan de toekomstige ontwikkeling van het milieu kan worden gevolgd in de vorm van een evaluatieprogramma.

Het is van belang het kaartmateriaal bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het MER te presenteren op een gedetailleerde schaal, bijvoorbeeld 1:5.000 voor de locatie zelf, 1:10.000 voor de naaste omgeving en 1:25.000 voor de ruimere omgeving.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu zal het MER aandacht moeten geven aan de volgende aspecten:

a. Abiotische kenmerken

-bodem en grondwater : gedetailleerde beschrijving van de hydrologische situatie, chemische samenstelling, bestaande verontreiniging;

- oppervlaktewater : waterhuishouding, waterbalans, watergebruik, relatie met specifieke deelgebieden, waterkwaliteit bestaande lozingen;
 - lucht : stortgas, stank, stof
 - geluid : verkeersdruk, geluidscontouren;
- b. Biotische kenmerken
- flora en vegetatie, : soorten, natuurwetenschappelijke waarden;
 - vogels : soorten, functies van het gebied (fourageergebied, rustgebied, ruigebied, broedgebied, etc.);
 - overige dieren : vissen, zoogdieren, ongewervelde dieren en de relevante functies van het gebied voor deze dieren;
 - ontwikkelingspotenties: de gesteldheid van het milieu als uitgangspunt voor mogelijke vergroting van de natuurlijke rijkdom (macro- en microgradiënten in bodem en grondwater, landschapsecologische samenhangen).
- c. Huidig bodemgebruik
 Afvalstort, landbouw, recreatie, verkeer, wonen, zandwinning etc..
- d. Landschap
 Dit betreft de geomorfologische gesteldheid (met name microreliëf), de visueel-ruimtelijke en de cultuurhistorische kenmerken (elementen en patronen) alsmede de relatie daartussen en de dynamiek daarvan in de tijd en de landschappelijke inpassing van de bestaande stortplaats; indien relevant ook archeologische aspecten. Een en ander zowel voor de locaties zelf als voor de omgeving.
- e. Te verwachten ontwikkelingen
 Bij de beschrijving van de "autonome" ontwikkeling is vooral belangrijk, welke milieugevolgen de plausibel te achten andere vormen van grondgebruik (bijv. landbouw, recreatie) zonder aanleg van het voorgenomen object zullen hebben.

3. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

3.1 Bodem en grondwater

Bij aanleg c.q. uitbreiding van een stortplaats dient tenminste aan de Richtlijn gecontroleerd storten te worden voldaan. Hierbij wordt uitgegaan van isolatie van het gestorte afval ten opzichte van bodem en grondwater. De te gebruiken isolatiematerialen hebben echter een eindige levensduur. Op termijn moet dan ook rekening worden gehouden met lekkage van percolatiewater en dientengevolge met verontreiniging van bodem en grondwater. Met het oog hierop adviseert de Commissie dat in het MER de controlemogelijkheden met betrekking tot lekkage worden besproken, alsmede de factoren, die de samenstelling van het percolaat

beïnvloeden. Hiertoe behoren ook de voorgestelde storthoogte, eventuele recirculatie van percolatiewater en gasonttrekking.

Het MER dient eveneens inzicht te verschaffen in het potentiële beïnvloedingsgebied en in de saneringsmogelijkheden van bodem en grondwater voor het geval dat er lekkage optreedt, rekening houdend met de geohydrologische omstandigheden. Bij deze beschouwing dient rekening te worden gehouden met het eventueel optreden van dichtheidsstroming, waardoor verontreinigingen relatief snel tot grote diepten kunnen doordringen. De kans daarop dient te worden geïndiceerd. Ten aanzien van de aard van een onverhoopt uit de afvalstortplaats voortkomende tong van verontreinigd water is ondermeer de stromingsrichting van het grondwater in het gebied van belang.

Ook dienen de gevolgen van ontgrondingen ter plaatse van de locatie of elders in verband met het verkrijgen van ophoog- en afdekgrond en de effecten van eventuele bemalingen daarbij (e.e.a. voorzover deze ontgrondingen speciaal voor dit doel zouden worden uitgevoerd), alsook het transport van de ophoog- en afdekgrond in het MER aan de orde te komen. Tevens dient het MER inzicht te verschaffen in mogelijke verontreinigingen van bodem en grondwater door (tijdelijke) opslag van klein chemisch afval.

3.2 Oppervlaktewater

Verontreiniging van oppervlaktewater kan plaats vinden door kwel van door de stortplaats verontreinigd grondwater, door afvoer van het in de stortplaats geïnfiltreerde water en door zwerf- en waaivuil. Aard en omvang van mogelijke verontreinigingen dient te worden aangeduid. Ook zal aandacht moeten worden geschonken aan de gevolgen van zuivering van het percolaat (waarbij verontreinigd zuiveringsslib wordt gevormd) en van de lozing op het oppervlaktewater van gezuiverd percolaat, indien (voor)zuivering op de locatie zelf plaatsvindt.

3.3 Biotische aspecten

De beïnvloeding van vegetatietypen en fauna-biotopen door een afvalverwerkingslocatie kan op verschillende wijzen gebeuren:

- door ruimtebeslag van de verwerkingsplaats zelf en van wegbermen door wegverbreding en afvaltransport;
- door rustverstoring (geluid, stof, zwerfvuil);
- door verontreinigingen en eutrofiëring van de bodem, grond- en oppervlaktewater van de omgeving;
- door het aantrekken van bepaalde soorten vogels zoals meeuwen en kraai-achtigen, die het bestaande evenwicht kunnen verstoren (b.v. bemestende werking van uitwerpselen en predatie op andere vogelsoorten).
- door uitzaaiing van op de stortplaats groeiende planten.

Het is van belang dat niet alleen wordt gelet op de beïnvloeding van actuele waarden, maar ook naar de invloed op ontwikkelingspotenties: welke mogelijkheden worden afgesneden, welke ontstaan?

3.4 Landschap en cultuurhistorische aspecten

Aanleg en uitbreiding van de stortplaatsen betekent het toevoegen van een element in de bestaande geomorfologische, cultuurhistorische en visuele structuur. De aard van het element wordt bepaald door de voorgestelde wijze van inpassing (verbergen/verweving met het bestaande landschap, herkenbaar maken of zelfs accentueren) in samenhang met de vormgeving en afwerking volgens een op te stellen stort- en inrichtingsplan. In verband met een verantwoorde afweging van de bij realisering optredende effecten op het landschap is het belangrijk reeds in het MER over een schets te beschikken die de toekomstige vorm globaal aangeeft. Het totale stortvolume en de te kiezen verwerkingsmethoden moeten dan, eventueel in de vorm van verschillende varianten, bekend zijn. Verder is het van belang de afvalverwerkingslocatie niet alleen op zichzelf te beschouwen maar in een wijder studiegebied. Op deze wijze kunnen de gevolgen voor de onderlinge samenhang, de diversiteit, de gaafheid en de zeldzaamheid van de betrokken landschappelijke elementen duidelijk worden.

3.5 Lucht

Door (micro)biologische afbraak van organisch afval bij storten en composteren worden gassen gevormd die aanleiding kunnen geven tot stank. In verband hiermee ware in het MER een geurverspreidingsmodel toe te passen, uitmondend in een kaart waarop onder nader omschreven weersomstandigheden, de frequentie van voorkomen (per jaar), de piekbelasting van bepaalde geurconcentraties en de reukgrens wordt weergegeven. Er dient een beeld te worden gegeven van wie in welke mate stankoverlast zullen ondervinden (bewoners, recreanten etc.). Vermindering van het stankprobleem kan gebeuren door middel van gasonttrekking met of zonder gebruik van dit stortgas, dagelijkse afdekking en het adequaat behandelen van stankverspreidende afvalstoffen.

Bij het storten en compacteren kan, vooral bij droog en winderig weer, emissie van stof optreden. Omvang en verspreiding van de stofemissies dienen te worden beschreven.

3.6 Geluid

Door het te gebruiken materieel zoals compactors, aan- en afrijdende afvaltransportwagens op de verwerkingslocatie en langs de wegen, en de verdere gebruikte apparatuur wordt geluid geproduceerd.

De geluidhinder die ten gevolge van de realisering en het gebruik van

de afvalverwerkingslocatie kan optreden, zal ten aanzien van de woonomgeving alsook natuur-, recreatie- en stiltegebieden moeten worden geschetst.

3.7 Volksgezondheid en veiligheidsaspecten

De verwerking van afval kan door het optreden van ongedierte (ratten, insecten) gevaar opleveren voor de volksgezondheid. Verontreiniging van grond- en oppervlaktewater kan de winning van drinkwater door bedrijven en particulieren en de voorziening van water voor de landbouw beïnvloeden. Door de vorming van methaangas in gestort afval kan brand- en explosiegevaar aanwezig zijn. Deze gevaren voor de volksgezondheid en de veiligheid worden geminimaliseerd bij een strikte toepassing van de regels van de Richtlijn gecontroleerd storten op het beheer van afvalstortplaatsen en eventueel toepassing van verdergaande methoden. Er kunnen echter tekorten optreden in de deugdelijkheid en het beheer van de voorzieningen bij het gecontroleerd storten. Deze tekortkomingen zouden in het MER reeds kort kunnen worden belicht door een risicoschatting.

Andere veiligheidsrisico's schuilen in de toename van de verkeersintensiteit op aan- en afvoerwegen. Afval dat van transportwagens valt op aanvoerwegen kan de verkeersveiligheid ook beïnvloeden, terwijl zwerfvuil verspreid door afvaltransportwagens en door de wind een belasting kan vormen voor de omgeving van de verwerkingsplaatsen.

3.8 Belevingsaspecten en recreatie

De realisering van de afvalverwerkingslocatie kan een negatieve invloed uitoefenen op de beleving van de omgeving door omwonenden en passanten vanwege emissies van geluid, stank en van visuele hinder (als gevolg van de aanwezigheid van het stort en zwerfvuil). Het MER dient een globale inschatting van deze effecten te bevatten.

3.9 Secundaire gevolgen

In het MER behoren de indirecte effecten en de mogelijke milieu-effecten, die het gevolg kunnen zijn van eventuele volgactiviteiten op de realisering van de afvalverwerkingslocatie te worden aangeduid. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen eventuele activiteiten die het gevolg zijn van de aanwezigheid van de afgewerkte stortplaats en activiteiten waarvoor de afgewerkte stortplaats doelbewust wordt bestemd en ingericht.